

Vlaams
Parlement

stuk **829** (2010-2011) – Nr. 1
ingediend op 29 november 2010 (2010-2011)

Gedachtewisseling

over het Jaarverslag 2009 van de VRT
en over het rapport 2009
van de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM)
‘Toezicht op de naleving door de openbare omroep
van de beheersovereenkomst
met de Vlaamse Gemeenschap’

Verslag

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door de heren Johan Verstreken en Bart Caron

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Philippe De Coene.

Vaste leden:

de heren Carl Decaluwe, Paul Delva, Johan Verstreken, Veli Yüksel;
de heren Erik Arckens, Johan Deckmyn, Wim Wienen;
de heren Jean-Jacques De Gucht, Herman Schueremans;
de heren Philippe De Coene, Chokri Mahassine;
de heer Lieven Dehandschutter, mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Plaatsvervangers:

de heer Ludwig Caluwé, de dames Martine Fournier, Vera Jans, Tinne Rombouts;
de heer Chris Janssens, mevrouw Katleen Martens, de heer Wim Van Dijck;
de heren Peter Gysbrechts, Bart Tommelein;
mevrouw Yamila Idrissi, de heer Patrick Janssens;
de heren Wilfried Vandaele, Kris Van Dijck;
mevrouw Ulla Werbrouck;
de heer Luckas Van Der Taelen.

INHOUD

I.	Bespreking van het rapport 2009 van de Vlaamse Regulator voor de Media betreffende ‘Toezicht op de naleving door de openbare omroep van de beheersovereenkomst met de Vlaamse Gemeenschap’	4
1.	Toelichting van het rapport door de heer Erik Brewaeys, voorzitter van de algemene kamer VRM	4
2.	Vragen van de commissieleden en antwoord van de heer Erik Brewaeys.	5
II.	Toelichting van het Jaarverslag 2009 van de VRT.....	7
1.	Algemene situering van het Jaarverslag 2009 door de heer Luc Van den Brande, voorzitter raad van bestuur.....	7
2.	Toelichting van het Jaarverslag 2009 door mevrouw Sandra De Preter, gedelegeerd bestuurder	9
3.	Verduidelijking van enkele financiële aspecten van het Jaarverslag 2009 door de heer Willy Wijnants, directeur Algemene Zaken	12
III.	Bespreking van het Jaarverslag 2009 van de VRT.....	16
1.	Vragen van de commissieleden over het jaarverslag	16
2.	Antwoord van de VRT op de gestelde vragen	23
3.	Bijkomende vragen van de commissieleden en antwoord van de VRT	29
	Gebruikte afkortingen	34

De Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media organiseerde op 13 oktober en 15 november 2010 een gedachtewisseling met vertegenwoordigers van de VRT en van de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM).

De VRT stelde op 13 oktober 2010 ten behoeve van de commissieleden zijn Jaarverslag 2009 voor. Dit jaarverslag wordt overeenkomstig artikel 21 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie elk jaar vóór 30 september voorgelegd aan het Vlaams Parlement.

In de commissie werd op 13 oktober 2010 ook het rapport 2009 van de Vlaamse Regulator voor de Media voorgesteld betreffende ‘Toezicht op de naleving door de openbare omroep van de beheersovereenkomst met de Vlaamse Gemeenschap’. Conform artikel 218, §2, 9°, van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie oefent de VRM immers een inhoudelijk toezicht uit op de naleving door de VRT van de beheersovereenkomst met de Vlaamse Gemeenschap en rapporteert hier jaarlijks over aan de Vlaamse Regering.

Op 15 november 2010 werd door de VRT een antwoord gegeven op de vragen die door de commissieleden over het jaarverslag werden gesteld in de vergadering van 13 oktober 2010.

I. BESPREKING VAN HET RAPPORT 2009 VAN DE VLAAMSE REGULATOR VOOR DE MEDIA BETREFFENDE ‘TOEZICHT OP DE NALEVING DOOR DE OPENBARE OMROEP VAN DE BEHEERSOVEREENKOMST MET DE VLAAMSE GEMEENSCHAP’

1. Toelichting van het rapport door de heer Erik Brewaeys, voorzitter van de algemene kamer VRM

De heer Erik Brewaeys: Het Jaarverslag 2009 van de VRT en het rapport van de VRM zijn in mei 2010 gezamenlijk op een persconferentie voorgesteld om te vermijden dat er ergens een kortsluiting tussen beide was. Ik dank nogmaals de VRT voor de goede samenwerking bij het opmaken van onze controle van de beheersovereenkomst.

Ik herhaal kort wat de decreten vooropstellen. De VRM controleert of de omroep de beheersovereenkomst met de Vlaamse Gemeenschap heeft nageleefd. De beheersovereenkomst is vastgelegd in het Mediadecreet en op basis daarvan gebeurt ook de controle. We voorzien jaarlijks in een rapportering aan de Vlaamse Regering en we doen dat meteen ook ten aanzien van het Vlaams Parlement.

De term performantiemaatstaven wordt in het decreet zelf omschreven als meetbare doelstellingen, waaraan ik de voorkeur geef. In de beheersovereenkomst zijn eigenlijke doelstellingen en afgeleide doelstellingen opgenomen. De eerste hebben betrekking op het bereiken van het grote publiek, het aandeel van Vlaamse producties op radio en tv en de digitalisering van het productie- en distributieproces. De afgeleide doelstellingen zijn dan de diversiteit van de netten, de zendprofilering, investeringen in Vlaamse fictie, het generalistisch aanbod voor Vlamingen in het buitenland, zoals Radio Vlaanderen Internationaal en het Beste van Vlaanderen en Nederland of BVN. Daarnaast zijn er nog de investeringen en aandacht voor interne producties en het participeren in het Vlaams Audiovisueel Fonds.

De controle van de VRM verloopt in de praktijk door middel van een informele zesmaandelijks rapportering waarbij de VRT informatie levert, cijfermatig of beschrijvend naargelang van het geval. Deze worden steekproefsgewijs gecontroleerd door de VRM. Zo wordt de playlist na uitzending van Vlaamse producties nagekeken of beluisteren we soms radio-uitzendingen. De controle van de VRM behelst geen financiële controle. Dat gebeurt door de Vlaamse Regering.

Voor de controle van de beheersovereenkomst door de VRM voor 2009, behaalt de VRT een goed rapport. De omroep heeft de meetbare doelstellingen gehaald. In het bereiken van het grote publiek bedraagt het maandbereik 90 percent van de bevolking en het weekbereik 80 percent. De journaals komen aan 60 percent van de bevolking. De kwaliteit van het aanbod blijkt geen enkel probleem in het licht van de beheersovereenkomst. De aandacht voor Vlaamse muziekproducties op de radionetten beslaat 20 percent van de muziektijd op radio. Eén kanaal moet bij het publiek herkenbaar zijn door het profiel als Nederlandstalige muziekgroep. Statistisch onderzoek wees uit dat Radio 2 als dusdanig herkend wordt. Voor de Vlaamse televisieproducties tussen 18 en 23 uur vraagt de beheersovereenkomst 50 percent, maar de VRT haalt maar liefst 70 percent.

Inzake technische doelstellingen, met name de digitalisering van het productie- en distributieproces, werd vooruitgang vastgesteld. Het doel moet pas worden bereikt in de loop van de beheersovereenkomst die momenteel nog niet is beëindigd. De vaststelling is dus niet definitief. De transmissienormen zijn gedeeltelijk behaald. Problemen zijn er nog met de ontvangst van de middengolfzenders tot ongeveer 300 kilometer van Brussel en het DAB, Digital Audio Broadcasting, dat 99 percent van het Vlaamse grondgebied bestrijkt en niet 100 percent. Wat betreft de binnenhuisontvangst zijn er ook nog enkele problemen en er is onvoldoende informatie over de radio-ontvangst van MNM.

Voor human resources stelden we vast dat met betrekking tot de beheersing van de personeelskosten te weinig informatie is gegeven over de personeelsplanning. De diversiteitsnorm is behaald, behalve het percentage van vrouwen in het management. Dat kan intussen voorbijgestreefd zijn, maar dat bedroeg 30 percent in plaats van de vooropgestelde 33 percent. De VRT beloofde dat daar verandering in zou komen.

Het kleine luikje van het financiële aspect dat toch onder de bevoegdheid van de Vlaamse regulator valt, is complementair aan het toezicht door de Vlaamse Regering via de gemeenschapsafgevaardigde. Het betreft geen financieel of budgettair toezicht, en voor de enkele financiële bepalingen is de maatstaf gehaald. Alleen voor wat het rapporteren van de geconsolideerde jaarrekening – volgens wat men noemt de International Financial Reporting Standards – was dat niet het geval. De VRT heeft uitgelegd waarom dat vooralsnog niet kan.

Voor de afgeleide performantiemaatstaven, konden we vaststellen dat inzake diversiteit op de netten, Nederlandstalige muziek in alle genres overal aanwezig is. Dat varieert volgens het profiel. Diversiteit en aandacht voor Brussel kunnen niet worden gemeten. Qua investeringen in Vlaamse fictie is er geen probleem, behalve het sluiten van een samenwerkingsakkoord met het Vlaams Audiovisueel Fonds. In 2009 is een nieuwe subsidielijns voor tv-drama opgestart binnen het VAF.

Het generalistisch ontplooiend programma vormt net zo min een probleem als Radio Vlaanderen Internationaal en BVN, al heeft dat laatste de gevraagde gegevens laattijdig bezorgd. Ook voor investeren in en aandacht voor interne producties en het participeren in het VAF ziet de VRM geen moeilijkheden.

De conclusie luidde in mei 2010 al dat het overgrote deel van de meetbare doelstellingen zijn gehaald, op enkele pekelzonden na, zoals het aantal vrouwen in het management en het gebrek aan informatie op bepaalde punten.

Onze aanbeveling luidt dat er in het kader van de beheersovereenkomst een permanent meetsysteem wordt opgezet opdat de controle door de VRM optimaal kan verlopen.

2. Vragen van de commissieleden en antwoord van de heer Erik Brewaeys

De heer Bart Caron: Wat houdt het in dat de VRT inzake diversiteit niet heeft aangetoond dat de maatstaf is gehaald? Vloeit dat voort uit een gebrek aan afspraken over criteria?

Deed de VRT geen moeite? Of is er geen afspraak over de wijze waarop dat gemeten wordt?

De heer Erik Brewaeyts: Niet aangetoond betekent dat we niet voldoende gegevens aangeleverd kregen om er met kennis van zaken over te oordelen.

De heer Johan Verstreken: Op basis waarvan wordt de 20 percent muziektijd voor Vlaamse muziek berekend in het kader van de performantiemaatstaven voor Vlaamse producties? Wat verstaat men onder Vlaamse producties? Vroeger werden ook de Nederlandse artiesten onder die noemer ondergebracht om aan het percentage te komen; is dat ook nu weer het geval?

De muziek zou ook gevarieerd zijn volgens het profiel van de zenders en alle genres zouden aan bod komen. Is dat ook effectief gecontroleerd? Ook voor wat Nederlandstalige muziek betreft? Daarin zijn namelijk ook heel wat genres beschikbaar, maar vroeger was dat vooral toegespitst op één genre. Jan met de pet bleef meer dan eens in de kou staan. Is dat nog zo?

De heer Erik Brewaeyts: De beheersovereenkomst maakt een subtiel onderscheid. In eerste instantie is er de Nederlandstalige muziek en daaronder ressorteren uiteraard ook de Nederlandstalige artiesten. Er is echter ook een definitie van wat een Vlaams muziekproduct moet zijn: elk product waarbij de creatieve inbreng van een Vlaming als uitvoerder, auteur, producer of arrangeur een bepalende rol speelt. Aan de hand van die definitie gaan wij dan de playlist na of beluisteren we de uitzendingen, zij het niet continu. Op basis daarvan voldoet de VRT aan de norm, maatstaf 10 van de beheersovereenkomst.

De heer Johan Verstreken: Het lijkt me belangrijk dat er inderdaad duidelijke criteria worden ontwikkeld, in samenspraak met alle betrokkenen en het parlement. Er is echter ook een herdefiniëring nodig van het begrip Vlaamse muziek. Nederlandse artiesten moeten daarvan uitgesloten worden om een correcte weergave te krijgen.

Wat de genres betreft, krijgen we in primetime en avond- en nachtuitzendingen een heel ander percentage van aanbod van artiesten van eigen bodem en creatief talent uit Vlaanderen. U houdt zich uiteraard aan de performantiemaatstaven die dat alles onder één noemer brengen, en dan klopt het plaatje wel. Heel wat eigen talent wordt op deze wijze echter aan de kant gezet. U kunt voor meer informatie te rade gaan bij VLAPO, die opkomt voor Vlaamse Podiumkunstenaars, en een gerechtsdeurwaarder hebben aangesteld die tot heel andere cijfers komt. Die voldoen niet aan de maatstaven.

De heer Wilfried Vandaele: Voor mij omvat het Nederlandstalige aanbod zowel het Nederlandse als het Vlaamse aanbod.

De heer Erik Brewaeyts: De beheersovereenkomst stipuleert in maatstaf 10 dat de VRT zich ertoe verbindt op radio 20 percent van zijn muziektijd aan Vlaamse producties te besteden. Dat is gemeten. In punt B van die maatstaf staat dat minstens één VRT-radio-kanaal door het grote publiek moet worden herkend als zender met een Nederlandstalig muziekprofiel.

De heer Johan Verstreken: U bekijkt de playlists, die wij trouwens als parlements lid niet kunnen opvragen. Deze geven echter niet volledig de realiteit weer, want presentatoren en muzieksamenstellers mogen nog nummers schrappen. Dat zijn dan vaak Vlaamse artiesten. Dat melden toch bronnen binnen de VRT.

De heer Erik Brewaeyts: Wij nemen ook niet alles voor waarheid. De playlists die we bekijken, worden ook steekproefsgewijs gecheckt. De informatie die ons is doorgespeeld, klopte wel degelijk.

De heer Wilfried Vandaele: We zien dat inderdaad vorig jaar één op vijf van de respondenten Radio 2 als radio met een Nederlandstalig muziekprofiel herkende. Toen gaf de VRM de aanbeveling dat profiel verder uit te bouwen en dat blijkt gelukt. Dit jaar geeft 28 procent aan Radio 2 als zender met Nederlandstalig profiel te herkennen. Dat verheugt ons.

We vragen ons af hoe u concreet zo'n permanent meetsysteem ziet om de performantie-maatstaven te bewaken.

De cijfers voor BVN zouden te laat zijn aangeleverd. U hebt ze intussen dus wel. Kunt u een stand van zaken geven?

De heer Erik Brewaeyts: Voor wat BVN betreft, hebben we van de VRT nog niet alle benodigde gegevens ontvangen. Dat kan dus zeker beter.

Het bedoelde meetsysteem is een technische kwestie. Daarvoor zijn afspraken nodig tussen de VRT, de VRM en het kabinet van de bevoegde minister over de aspecten waarover welbepaalde informatie nodig is. Die informatie moet dan op bepaalde tijdstippen aan de VRM bezorgd worden. Dat loopt intussen. De vraag om duidelijke criteria en afgelijnde mogelijkheden om ze te toetsen in de realiteit, leeft trouwens zowel bij de VRM als bij de VRT.

II. TOELICHTING VAN HET JAARVERSLAG 2009 VAN DE VRT

1. Algemene situering van het Jaarverslag 2009 door de heer Luc Van den Brande, voorzitter raad van bestuur

De heer Luc Van den Brande: Ik wil de commissie danken voor de flexibiliteit die ze aan de dag legde om het vergadertijdstip aan ons aan te passen.

Ik geef drie beschouwingen mee over: het kader; de boeiende periode van negen maanden als voorzitter van de raad van bestuur; een nieuwe CEO.

In principe gaat het hier over het jaarverslag van 2009. Dat impliceert dat een persoonlijke terugblik onmogelijk is, aangezien ik pas sinds begin 2010 enige verantwoordelijkheid draag. Bovendien voel ik geenszins de behoefte om situaties van 2009 van commentaren te voorzien.

Toch doe ik enkele vaststellingen. Er worden opnieuw toch goede resultaten voorgelegd. De doestellingen die de beheersovereenkomst voorschrijft, werden gehaald. Er is een aantoonbare en vrij grote waardering vanwege kijkers, luisteraars en internetgebruikers. Bovendien wordt aangetoond dat er een kwalitatief sterk en gediversifieerd aanbod is, waarin VRT marktleider is. Er zijn toonaangevende radionetten en een digitaal en internetaanbod dat beter is afgestemd op de behoeften van de mediagebruiker dan voordien.

De sterke resultaten waren in de eerste plaats te danken aan de inspanningen en de creativiteit van de medewerkers. Ondanks de vrij grote externe druk en de financieel moeilijke omstandigheden verliep het sociaal overleg zeer constructief. Daarvoor dank ik iedereen en zeker de vorige bestuursploeg, die heeft bijgedragen tot wat de VRT nu is.

Voor wat 2009 betreft, zal mevrouw De Preter als nieuwe CEO nader ingaan op de resultaten en de algemeen directeur Algemene Zaken zal de financiële resultaten 2009 en de status van het besparingsplan toelichten. Het lijkt me van belang ook dat te actualiseren.

In de raad van bestuur is dit jaarverslag op 15 maart 2010 besproken, en op 19 april goedgekeurd.

De negen voorbije maanden waren boeiend. Als een van de zes miljoen aandeelhouders van de VRT, die dat ook wil blijven, voormalig onderwerp van nieuws en mede-actor van een hertekende VRT, had ik nooit het vermogen om de ingewanden van het veeleer stalinistisch ogende gebouwencomplex van de VRT te kennen. Uit talrijke contacten en gesprekken is al snel de gedrevenheid en motivatie van de vele medewerkers opgevallen, net als de warme bekommernis voor de opdracht en de grote professionaliteit. Toch bleek ook een sluimerende zelfgenoegzaamheid en een zekere eilandmentaliteit nooit weg.

Piet Van Roe bracht de nodige rust in het huis en getuigde toch van grote daadkracht. Die samenwerking verliep uitstekend. Ook de ervaring met de leden van het directiecomité, andere medewerkers en vakbonden waren positief. Dat was trouwens de enige mogelijkheid om het besparingsplan tot een goed einde te brengen. Idem nolle, idem velle. Hetzelfde denken, hetzelfde willen.

De leden van de nieuwe raad van bestuur hebben met grote zin voor verantwoordelijkheid hun taak opgenomen. Er wordt sereen gediscussieerd zonder enige vorm van vooringenomenheid of partijpolitieke benadering onder de twaalf leden, en in perfecte interactie met de CEO. Dat is een guideline voor het handelen van de raad van bestuur, die toch een emanatie is van de verhoudingen in de Vlaamse Gemeenschap.

De verantwoordelijkheden moeten duidelijk geijkt worden. De algemene beleidsoriëntaties van de VRT worden vastgelegd door de Vlaamse Regering, die de motor is van het beleid, en in dialoog en onder politieke controle van het Vlaams Parlement dat daartoe het Rekenhof ter beschikking heeft. De raad van bestuur zet de algemene beleidslijnen uit en legt de strategische oriëntaties vast. Hij bepaalt ze ook. De CEO is verantwoordelijk voor de operationele leiding, bijgestaan door het directiecollege en gesteund door de medewerkers. Aan de invulling van deze magische vierhoek wil ik strikt de hand houden. Na negen maanden kan ik stellen dat de interactie met de nieuwe CEO perfect verloopt. Die interactie is trouwens de enige weg om de doelstellingen te bereiken.

Twee zaken heb ik van bij mijn aantreden vooraan de agenda geplaatst: grotere transparantie extern en intern. Hoe groter de operationele verantwoordelijkheid, hoe groter de verantwoordingsplicht. Voor alle opdrachten van de VRT, zelfs voor de nieuwsdienst waarvan de autonomie vanzelfsprekend moet worden bewaard, moet die lijn aangehouden worden. De eerste ervaringen zijn zeer positief, ook voor de drie bestendige comités die binnen de raad geïnstalleerd zijn: het auditcomité, het strategisch comité VAR en het remuneratie- en benoemingscomité. Er is een constructieve verstandhouding met het management dat voortdurend zelf op verbetering aanstuurt. De regeringscommissaris dient haar rol ten volle te vervullen. De externe audit heeft een belangrijke plaats in het geheel.

Na de voorbereidende contacten, is op een extra raad van 2 september het startschot gegeven voor de voorbereiding van de nieuwe beheersovereenkomst. De raad zal een meer proactieve rol opnemen. Een discussienota, opgesteld door de directie, omvat een reeks open vragen omtrent verschillende thema's zoals aanbod, distributie, financiering, productiemodel, partnerschap, transparantie en controle. Dat wordt verder uitgediept in een aantal sessies en moet leiden tot een beleidsnota, gedragen door raad en management, als input voor de minister van Media. Het is de bedoeling de beleidsnota af te werken tijdens de raadsvergadering van 21 december aanstaande. Misschien is het verstandig een raad van wijzen aan te stellen om een licht te werpen op het mediagebeuren en de VRT vanuit maatschappelijk oogpunt, zoals ook in het buitenland gebeurt. Het is ook niet ondenkbaar een 'midterm-review' in te stellen voor de beheersovereenkomst, naar analogie met wat Europees gebeurt. De termijn van vijf jaar wordt immers vaak als te lang beschouwd en een jaarlijkse herziening is onhaalbaar.

In een geglobaliseerde wereld is iedereen verbonden maar zoekt iedereen ook houvast. In dat kader moet ook het mediagebeuren worden bekeken. De media hebben een steeds grotere invloed op leven en denken van mensen. De absolute marktwerking moet gecorrigeerd worden op vele domeinen. Als we geloven in een sociaaleconomisch Rijnlandmodel, typisch voor onze benadering en gewesten, dan geldt dat net zo goed voor de media, in een landschap dat buitengewoon snel evolueert. Ook vanuit democratisch oogpunt blijft een sterke openbare omroep absoluut noodzakelijk, met een andere finaliteit dan die van de commerciële omroepen. Dat mag niet beletten dat nieuwe vormen van samenwerking verkend, erkend en waargemaakt worden.

De VRT moet een maatschappelijke opdracht blijven vervullen in een basisdriehoek. Vooreerst moet het een essentiële, geloofwaardige en betrouwbare pijler van informatie en duiding zijn. Voorts moet het een belangrijke cultuurdrager zijn en ten slotte moet er een grote aandacht zijn voor de verschillende interessesferen van mensen zoals ontspanning en sport. Als naar de essentie van de VRT wordt gevraagd, dan moet het onderscheid gemaakt worden met de essentiële opdrachten van de omroep aan de ene kant, gekoppeld aan een zo groot mogelijk bereik, gericht op alle leeftijdsgroepen met bijzondere aandacht voor kinderen. Bij dat alles mag men zich niet verliezen in cijferfetisjisme en vasthouden aan absolute percentages. De VRT mag evenmin marktverstoring zijn.

De opdracht moet ook binnen een verantwoord financieel kader vervuld worden: meer met minder is de uitdaging.

De VRT moet de ambitie hebben om excellent te zijn en dus volop inzetten op kwaliteit. Die uitgangspunten moeten richtinggevend zijn bij het tot stand komen van de nieuwe beheersovereenkomst. Dat behelst drie vragen in een vooruitblik: wat is het landschap, wat zijn de uitdagingen en waar gaan we naartoe? Er is nood aan een nieuw verhaal voor de VRT zowel naar buiten toe als inwendig.

2. Toelichting van het Jaarverslag 2009 door mevrouw Sandra De Preter, gedelegeerd bestuurder

Mevrouw Sandra De Preter: Ik ben net negen dagen CEO bij de VRT en kom vandaag rapporteren over de resultaten van 2009. Het lijkt gepast te benadrukken dat ze de verdienste zijn van al de VRT-medewerkers. Ik ben blij vandaag de resultaten te mogen presenteren en om kennis te maken met de commissie en haar visies over het medialandschap en de VRT.

Welke uitdagingen zie ik op korte termijn? In eerste instantie is er het besparingsplan dat werd opgesteld en goedgekeurd door de raad van bestuur. Dat was op vraag van de Vlaamse overheid en gebeurde in goed overleg met de sociale partners. De besparingen realiseren wordt een hele uitdaging, maar het is noodzakelijk in het belang van de omroep. Het moet er bovendien voor zorgen dat de onderhandelingen over de nieuwe beheersovereenkomst vanuit een meer evenwichtige financiële situatie kunnen worden aangevat. Ook de volgende jaren zal de focus op efficiëntie blijven liggen.

Men vroeg me of ik het besparingsplan van de VRT zou uitvoeren. Ik sta er volledig achter en hoop het in de komende weken en maanden samen met het management, de directie en in een constructieve sfeer met de vakbonden en onze partners te realiseren.

Een tweede belangrijke uitdaging is het traject dat moet leiden tot een nieuwe beheersovereenkomst voor de VRT. In het licht daarvan zal ik de volgende weken en maanden uitgebreid luisteren naar iedereen die het debat over het Vlaamse medialandschap en de openbare omroep mee voedt. Er wordt aan de beleidsnota gewerkt en de afronding is voorzien voor eind december. De belangrijkste onderwerpen die de beheersovereenkomst moeten voorbereiden, zullen daarin worden toegelicht, samen met het standpunt van de

omroep. Die visie zal worden ontwikkeld in goed overleg tussen alle partijen: raad van bestuur, management, directie, vakbonden en medewerkers.

Een derde element is de corporate governance. De VRT heeft een heel duidelijk kader in dat verband, dat de goede werking regelt tussen raad van bestuur en het management. Ik volg uiteraard de visie die dat kader uitstippelt. Het is een belangrijke factor die het vertrouwen tussen beide behoudt, versterkt en verdiept voor de komende jaren. Een goede relatie zal in moeilijke tijden een absolute voorwaarde zijn.

Transparantie is ook voor mij een centraal aandachtspunt dat zeker zijn plaats krijgt in de besprekingen over de nieuwe beheersovereenkomst.

De huidige beheersovereenkomst veronderstelt een uitgebreide rapportering. Ik probeer inhoudelijke duiding te geven over openbareomroepdomeinen, streven naar bereik en kwaliteit, mensen en middelen en de financiële resultaten.

De resultaten zijn algemeen goed voor 2009. De VRT heeft duidelijk de aandacht toegepast op de openbareomroepdomeinen en daar ook de normen bereikt en overschreden. Ook het bereik van de vorige jaren werd geconsolideerd, zowel voor radio, tv als internet. Het algemene bereik bedroeg op maandbasis 98 percent. De kwaliteit van het aanbod bleef op een hoog peil. De waarderingscijfers zijn daarvoor een duidelijke indicatie. De performantiemaatstaven inzake personeelsbeleid en distributie werden in grote mate gehaald. Voor technologisch beleid zijn ze wel gehaald.

In de openbareomroepdomeinen neemt nieuws en informatie als een van de kernopdrachten een belangrijke plaats in. Het aanbod is zeer ruim met 3300 uitzendingen voor tv en voor radio 46.000 bulletins per jaar. In 2009 heeft de nieuwsdienst een aantal nieuwe accenten gelegd die inspelen op de behoeften van de nieuwe mediagebruiker. Er ging meer aandacht naar live-interventies voor radio. Ongeveer 35 percent gaat nu live en dat gaat in stijgende lijn. Dat moet voor radio als snel communicatiemiddel; op tv was er de nieuwe Terzake met meer ruimte voor langere interviews en contextreportages. Op internet biedt de website www.deredactie.be een videozone waar het volledige actualiteitsaanbod van radio en tv te vinden is.

De VRT bracht van de Vlaamse en Europese verkiezingen 34 uur speciale programmering, die meer dan 60 percent van de Vlamingen bereikte. De performantiemaatstaf voor nieuws en duiding is meer dan bereikt. De cijfers evolueren positief.

Het aanbod cultuur is eveneens ruim en afgestemd op de diverse netten in functie van de doelgroep. Op radio is cultuur op alle netten aanwezig, maar Klara en Radio 1 spelen terzake een meer prominente rol. Op televisie werden een aantal specifieke cultuurprogramma's op de buis gebracht, zoals Goudvis en ook Click-idee op Ketnet. Er werden ongeveer 1050 uren cultuur gebracht. Klara.be brengt op het internet het cultuuraanbod samen en werd in het voorjaar herdoopt tot Cobra.be om niet langer voor verwarring te zorgen. De website heeft intussen ook een videozone en volgt de culturele agenda; ook in dit verband werd de norm bereikt. De aandacht voor cultuur neemt nog toe binnen de VRT.

Kennis en wetenschap komen al ruimschoots aan bod in de nieuws- en duidingsprogramma's, maar werden ook geprogrammeerd in breed toegankelijke uitzendingen zoals Hartelijke groeten aan iedereen. Dat bracht wetenschappelijke thema's op een populaire manier naar een groot publiek. Ook Canvas bracht programma's die specifiek focussen op educatie. De documentairereeks In Europa werd in samenwerking met de VPRO gemaakt en handelde over de geschiedenis van Europa. Ze was gebaseerd op het prachtige boek van Geert Mak. Er stond zowat 784 uur educatie op het programma, wat goed is voor 1650 programma's. Het bereik van educatieve uitzendingen gaat in stijgende lijn en ligt ver boven de norm van 25 percent die is voorzien in de beheersovereenkomst.

De VRT moet ook ruim aandacht hebben voor de Vlaamse identiteit. Dat gebeurt op diverse wijze. Er is een belangrijk fictie-aanbod met reeksen zoals *De smaak van De Keyser* en *Van vlees en bloed* en langer lopende reeksen zoals *Witse*. Omdat het aanbod op de VRT overwegend Vlaams is, wordt automatisch en vaak heel expliciet de aandacht gericht op de Vlaamse maatschappij, met onder meer *Man bijt hond* en *Vlaanderen vakantieland*. Het aandeel van de Vlaamse tv-producties stijgt en bedroeg 70 percent, wat ruim boven de norm van 50 percent is. Op radio garandeert de VRT dat minstens 20 percent van de zendtijd aan Vlaamse producties wordt besteed en dat bedroeg in 2009 24 percent. Ook daar is er een stijgende lijn. Het aanbod aan Vlaamse muziek werd gespreid over een hele dag zodat er een optimaal bereik was. Radio 2 trok de kaart van de Vlaamse en Nederlandstalige muziek.

Ook sport is een openbareomroepdomein waarvoor de beheersovereenkomst echter geen performantiemaatstaven vermeldt. Wij achten het tonen van sport echter belangrijk omdat het de participatie aan sport bevordert en de gemeenschapszin ondersteunt. Het biedt ook minder populaire sporten de kans om op open net bekeken te worden. De populariteit bleek uit het aanbod en de resultaten voor 2009. Het crossmediale merk *Sporza* heeft ook een internetstek, *sporza.be*, met eigen videozone.

Ontspanning is een ander domein zonder performantiemaatstaf. De VRT acht het noodzakelijk om ook ontspanning te brengen en zo een breed publiek te bereiken dat dan met de andere openbareomroepdomeinen in contact kan worden gebracht. Ook in ontspanning moet kwaliteit primeren. Er was aandacht voor de Vlaamse muziek, maar ook minder evidente thema's kwamen aan bod. Zo toonde *Leuven Hulp* het leven in de hulpgevangenis van Leuven en was er de *Homeless worldcup*.

Ik wil ook het bereik even aankaarten. Kwaliteit is cruciaal en een grote prioriteit; de impact van het aanbod wordt echter net zo goed bepaald door een relevant bereik. In 2009 bereikte de VRT op maandbasis 98 percent van de Vlaamse bevolking met al haar media. Uit de evolutie over drie jaar van het specifieke bereik van radio en tv blijkt dat de norm voor beide van 80 percent bereikt werd. Voor radio staat het bereik licht onder druk door het succes van bepaalde commerciële zenders. Voor tv is het relatieve weekbereik stabiel over drie jaar. Dat is een hele prestatie.

De beheersovereenkomst schrijft geen performantiemaatstaven voor inzake bereik voor andere media. Toch geef ik u een aantal cijfers mee. Dagelijks bezoeken bijna 3000 bezoekers de websites van de VRT. Eind december bereiken we dus zowat 8,5 percent van de Vlaamse internetgebruikers. Teletekst is een relatief oud medium dat in 2009 toch nog door ongeveer 600.000 kijkers per dag werd geconsulteerd. Er werden bij de digitale tv bijna 8,7 miljoen programma's op aanvraag geregistreerd. Dat houdt een stijging in met 50 percent tegenover 2008, maar die is vooral gegenereerd door het gratis aanbod. Het betalende aanbod groeit beduidend minder snel en is veel kleiner.

Over kwaliteit moet uitgebreid gerapporteerd worden. In het jaarverslag gaan we daar dan ook uitvoerig op in met betrekking tot verschillende domeinen. Een aantal indicatoren laten toe de kwaliteit op te volgen, zowel proactief als post factum.

De waarderingscijfers geven post factum aan hoe programma's gewaardeerd worden door kijker en luisteraar. Tot eind 2009 werd die score enkel voor tv bijgehouden. De waarderingscijfers voor tv uit die periode zijn constant en hoog en variëren tussen 77 en 80 percent. In december 2009 is men gestart met een nieuwe monitor die die gegevens ook opvolgt voor radio en internet. Vanaf volgend jaar zijn die data volledig voor alle media.

De VRT behaalde ook heel wat prijzen en nominaties die u terugvindt in het jaarverslag. Er is heel wat direct contact met de klanten via brief, telefoon, webmodule en e-mail. In

totaal ontvingen we in 2009 een 3300 klachten die professioneel zijn afgehandeld. Dat is ongeveer 7 percent minder dan het jaar voordien.

Met kwaliteit moet ook proactief worden omgesprongen. De vragen en klachten die de klantendienst verzamelt zijn belangrijk, maar er is ook nog sinds 2009 een programmacharter, een belangrijk werkinstrument voor de programmamakers. Het omvat deontologische richtlijnen voor alle programma's, behalve voor die van de nieuwsdienst. Om het effectief toe te passen is er een kwaliteitsbeheerder aangesteld. In de komende weken wordt nog een programmacharterraad op poten gezet.

De nieuwsdienst hanteert een eigen deontologie voor de programma's en websites met als basisprincipes nauwkeurigheid, onpartijdigheid en goede trouw. De Raad van de Journalistiek heeft vorige week zijn deontologische code voorgesteld. De VRT-nieuwsdienst heeft daaraan intensief meegewerkt en de eigen code sluit er volledig op aan.

De beheersovereenkomst vraagt tot slot om te berichten over het personeelsbeleid, de technologische investeringen en het innovatiebeleid. Dat laatste staat vandaag niet op de agenda omdat daarover een aparte rapportering gebeurt.

De krachtlijnen van het personeelsbeleid behelzen in eerste instantie de beheersing van de personeelskosten. Het aantal medewerkers ligt vandaag 90 eenheden lager dan de 2557 die in het jaarverslag zijn vermeld. Er wordt dus hard gewerkt om dit aspect in de hand te houden. Vorig jaar al lag de instroom van nieuwe medewerkers lager dan de uitstroom. Er wordt werk gemaakt van een voorzichtig aanwervingsbeleid. Het aantal contractuelen ligt momenteel op 66 percent.

Investeren in opleiding is eveneens een belangrijk element binnen de VRT. Daar is de norm gehaald met 73 percent van de medewerkers die een opleiding kon volgen in 2009. Doelstelling van de beheersovereenkomst was echter op drie jaar tijd alle medewerkers een opleiding te laten volgen, maar dat is niet gelukt. We komen uit op 85 percent. Er zijn 15 percent telewerkers en 55 percent van de vacatures werd ingevuld via interne door groei. Dat is veel.

Er is intern en sociaal overleg gevoerd en het is de bedoeling dat goede overleg aan te houden.

Er is ook aandacht voor diversiteit binnen de VRT. In 2009 maakten de vrouwen zowat 30 percent van het management uit. In september 2010 zou dat percentage tot 37 percent gestegen zijn en dat is voor mijn aantreden.

We hebben onszelf in overleg met de Vlaamse overheid een streefcijfer van 1 percent opgelegd inzake personen met een functiebeperking. Dat is in 2008 gehaald en in 2010 wordt opnieuw een diversiteitsscan georganiseerd.

Het streefcijfer voor personen uit een etnisch-culturele minderheid ligt op 2,5 percent. In 2008 zaten we op 2 percent.

Voor wat technologie betreft, zijn de verplichtingen van de VRT nagekomen. Inzake de etheruitzendingen zijn er enkele tekortkomingen, maar dat is vandaag de verantwoordelijkheid van Norkring België.

3. Verduidelijking van enkele financiële aspecten van het Jaarverslag 2009 door de heer Willy Wijnants, directeur Algemene Zaken

De heer Willy Wijnants: De VRT heeft het jaar 2009 afgesloten met een beperkt deficit van 700.000 euro. Dat is beter dan 2007 met een deficit van 7,3 miljoen euro en 2008 met een

tekort van 6 miljoen euro. De opbrengsten in 2009 zijn 8 miljoen euro lager dan in 2008, maar de kosten dalen met 13 miljoen euro.

In de beheersovereenkomst krijgt de VRT vier opdrachten: de inhoudelijke opdracht, onderzoek en innovatie, de digitalisering van het archief en de renovatie van het omroepcentrum. De middelen voor de inhoudelijke opdracht volstaan, er is zelfs een overschot van 11.000 euro. Dat wordt gestort in het reservefonds van oorspronkelijk 55 miljoen euro. De stand van dat reservefonds bedroeg eind 2009 44,7 miljoen euro.

De opdracht onderzoek en innovatie is afgesloten met een overschot van 800.000 euro. Ook dat geld stroomt terug naar een reservefonds voor onderzoek en innovatie. De middelen moeten volledig gescheiden zijn van de middelen van de inhoudelijke opdracht. Dat geld kan alleen maar geïnvesteerd worden in nieuwe onderzoeks- en innovatie-initiatieven. In dat reservefonds zit momenteel 1,8 miljoen euro.

De digitalisering van het archief levert in 2009 een deficit van 300.000 euro op. De digitalisering van het archief moet volledig gefinancierd worden met de meeropbrengsten uit de verzelfstandiging van het zenderpark. Die verzelfstandiging is ondertussen voltrokken. De totale meeropbrengst is uiteindelijk 16,8 miljoen euro. Tot nog toe is aan DIVA 2,8 miljoen euro besteed. Er zijn dus nog heel wat reserves die de verdere digitalisering in 2010 mogelijk maken.

Bij de renovatie van het omroepcentrum is het tekort 1,2 miljoen euro. De kosten voor die renovatie zijn afschrijvingen. Het renovatieproject is immers gestopt in 2007 wegens de beperktere middelen. De afschrijving van fase 1 die al uitgevoerd was eind 2006, loopt nog. Het deficit zal op het einde van de beheersovereenkomst aangezuiverd worden door een kapitaalvermindering.

Tussen 2008 en 2009 stijgt de overheidsfinanciering met 6,3 miljoen euro. De basisdotatie stijgt niet, blijft 286 miljoen euro. De middelen uit de knipperlichtprocedure stijgen wel: in 2008 met 4,6 miljoen euro, in 2009 met 9,5 miljoen euro. In 2009 ontvangt de VRT daarenboven een extra dotatie om de meerkost van 2,6 miljoen euro te dragen die het gevolg is van de verzelfstandiging van het zenderpark.

De opbrengsten uit de advertentiemarkt dalen met 4,7 miljoen euro. De belangrijkste factor is de daling van de radioreclame met 11 percent ten opzichte van 2008. Dat betekent 3,8 miljoen euro minder inkomsten. De radiosponsoring is nog sterker gedaald, met 17 percent, goed voor 1,2 miljoen euro minder. De exploitatie van het VRT-aanbod brengt in 2009 5,7 miljoen euro meer op. Op die post wordt de meerwaarde van 2,1 miljoen euro geboekt van de verzelfstandiging van het zenderpark. Ook de rechten aan distributeurs nemen toe. De ruilcontracten stijgen eveneens.

De vierde financieringsbron is de exploitatie van afgeleiden van het VRT-aanbod, de zogenaamde line extensions activiteiten. De inkomsten van die post stijgen met 500.000 euro ten opzichte van 2008. Die stijging is volledig te danken aan de stijgende inkomsten van video-on-demand.

Voorts zijn er nog andere opbrengsten, die volledig gescheiden gehouden worden. Het gaat onder meer om inkomsten uit sublicentiëring. Zo werden in 2008 de rechten van het voetbalcontract aan de RTBF overgedragen. De productiekosten voetbal, afgelopen in 2009, vallen ook onder deze post. Dat is de reden waarom de inkomsten aanzienlijk dalen ten opzichte van 2008.

Verhoudingsgewijs is de overheidsfinanciering in 2009 toegenomen tot 68 percent van de totale financiering. Dat is precies de omgekeerde beweging dan gepland bij de opmaak van de beheersovereenkomst: een daling van de overheidsinkomsten van 68 percent bij

de start tot 62 percent en een toename van de eigen inkomsten tot 38 percent. Vooral de opbrengsten uit de advertentiemarkt nemen een steeds lager percentage van de inkomsten in beslag: in 2008 15,3 percent, in 2009 13,1 percent.

De totale kosten zijn gedaald met 13 miljoen euro of 2,9 percent. De kosten voor de programma-output zijn stabiel gebleven, ongeveer 380 miljoen euro. Ook de verdeling van die kosten over de verschillende bestemmingen verandert niet in 2009. Televisie is goed voor 270 miljoen euro. In Canvas is in 2009 iets minder geïnvesteerd. Daarvoor zijn er twee redenen: de Olympische Spelen vonden plaats in 2008 en de Canvascollectie wordt slechts om de twee jaar georganiseerd, maar niet in 2009. Radio gebruikt 96 miljoen euro. Het duurste radionet is Radio 2, dat 29 miljoen euro kost. Het goedkoopste net is MNM met ongeveer 13 miljoen euro. Voor internet en mobiele toepassingen is er een beperkte kostenstijging van 1 miljoen euro. De belangrijkste website, www.deredactie.be, heeft 2 miljoen euro meer gekost dan in 2008. Ook www.sporza.be heeft een klein miljoen euro meer gekost. Dat heeft te maken met een grote investering in een mobiel platform. Die stijgingen worden gecompenseerd door de website www.cobra.be die in 2009 een dik miljoen euro minder kost dan in 2008, het opstartjaar.

De kosten van de ondersteunende directies, eigenlijk de overheadkosten, zijn gedaald tot 12 percent van de totale kosten. Op deze post worden alle kosten voor de gebouwen geboekt, goed voor 26 percent van 54 miljoen euro voor overhead. De ICT-kosten zijn de tweede belangrijkste daarin, goed voor 20 percent. Voorts maken human resources, financiën en algemene beleidsondersteuning deel uit van de overheadkosten. In 2008 maakten de overheadkosten nog 13,7 percent van de totale kosten uit.

De laatste post, overige kosten, fluctueert sterk. Het gaat om kosten voor voorzieningen, waardeverminderingen, herwaarderingen op het einde van het boekjaar, line extensions, sublicenties enzovoort. Die post is in 2009 gedaald met ongeveer 40 percent: van 31 naar 19 miljoen euro.

Om de nettokosten van de publieke opdracht te berekenen, hanteert de VRT een formule die overeengekomen is met de Europese Commissie. Die bezocht de VRT naar aanleiding van de klacht van de commerciële omroepen. Uit de toepassing van die formule blijkt dat de VRT zeker niet overgefinancierd is. Er is integendeel een ondercompensatie van 6,4 miljoen euro in 2009. Dat is logisch gezien de afspraak dat de publieke opdracht in de periode 2007-2011 voor 55 miljoen euro moet gefinancierd worden met de eigen reserves van de VRT.

Een boekjaar mag nooit op zich bekeken worden, het moet beoordeeld worden in het licht van de afspraken over vijf jaar. Er is afgesproken dat de VRT gedurende de vijf jaar van de beheersovereenkomst deficits zal blijven hebben. De inhoudelijke opdracht mocht maximaal 55 miljoen euro deficitair zijn, de renovatie van het omroepcentrum maximum 27 miljoen euro. Het deficit van de inhoudelijke opdracht moet worden gefinancierd met het reservefonds. Het deficit op de renovatie van het omroepcentrum moet worden gefinancierd met het eigen VRT-vermogen dat daarvoor voldoende draagkracht heeft. Op het einde van 2011 zal dan een kapitaalvermindering geboekt worden.

Volgens de afspraken in de beheersovereenkomst mocht de VRT op het einde van 2009 in totaal deficits opgebouwd hebben voor 57,8 miljoen euro. In realiteit bedraagt het deficit over die drie jaar 14,1 miljoen euro: 8,3 miljoen euro voor de inhoudelijke opdracht, 6,8 miljoen euro voor de renovatie van het omroepcentrum.

In 2007 werd vastgesteld dat de VRT duidelijk boven haar stand leefde. De omroep spendeerde ongeveer 14 miljoen euro te veel. Dat was namelijk het deficit in 2006. In de beheersovereenkomst werd afgesproken dat de VRT vijf jaar kreeg om orde op zaken te stellen. De schuldafbouw moest gebeuren door een efficiëntietraject waarbij de VRT

efficiëntiedoelen opgelegd kreeg. In 2007 moest de VRT voor 11 miljoen euro efficiënter werken. Jaarlijks moest dat bedrag toenemen tot 35 miljoen euro in 2011. Na drie jaar blijkt dat de VRT het gevoelig beter doet dan de afspraken. In 2009 zelfs dubbel zo goed. Uiteindelijk haalt de VRT in 2009 het efficiëntiedoel voor 2011.

Omdat de opbrengsten zo sterk tegenvallen, is de VRT gedwongen tot een bijkomende besparingsinspanning. Daarom heeft de VRT met de raad van bestuur nieuwe afspraken gemaakt voor een hogere efficiëntie. Ook de besparingsplannen van de Vlaamse Regering zijn verrekend in het nieuwe meerjarenplan 2010-2012. Dat is in juni 2010 goedgekeurd. Het nieuwe efficiëntiedoel voor 2011 is een besparing van 100 miljoen euro. Tussen eind 2009 en eind 2011 moet er dus een bijkomende besparing gerealiseerd worden van 65 miljoen euro. Die besparing zal voor het grootste deel gerealiseerd worden in 2011.

Dit plan werd al voor de parlementscommissie toegelicht. De VRT heeft vooral de efficiëntie willen verhogen. Dat zou een bijkomende besparing van 44 miljoen euro opleveren. De onvermijdelijke vermindering van het aanbod zal resulteren in een besparing van een kleine 21 miljoen euro.

De geplande besparing door efficiëntiewinst is heel ambitieus. De eerste belangrijke pijler is de personeelsafslanking van in totaal 219 voltijdse betrekkingen. De afslankingen gebeuren deels op vrijwillige basis. De inschrijvingen daarvoor zullen aflopen op het einde van deze maand. De voorlopige resultaten zijn bemoedigend, allicht zal het doel gehaald worden. Maar daarvoor moeten er nog heel wat inschrijvingen gebeuren in de laatste 14 dagen. Het is normaal dat de meesten wachten tot het laatste moment.

Een andere besparingspost zijn de programma's. Inmiddels zijn de budgetten van het uitzendingschema 2011 vastgelegd. De begroting houdt rekening met de besparingen. Het zal dus zaak zijn in de loop van 2011 rigoureus te controleren dat de budgetten gerespecteerd worden en tijdig in te grijpen mocht dat niet het geval zijn.

Kortom, de huidige financiële positie van de VRT stelt geen problemen. De deficits zijn zeer sterk beperkt. Van het reservefonds van 55 miljoen euro is er nog slechts 8,3 miljoen euro aangewend. Dat betekent dat er nog 44,7 miljoen euro in het fonds zit. Volgens de performantiemaatstaven mocht de solvabiliteitsratio nooit lager komen dan 30 percent. Eind 2009 bedroeg de ratio 51 percent. Het eigen vermogen, de financiële draagkracht van de VRT, moest gewaarborgd blijven en nooit zakken onder 109 miljoen euro. Vandaag heeft de VRT nog 183 miljoen euro eigen vermogen. Zoals gezegd heeft de VRT de normen van het efficiëntietraject niet alleen gehaald, de omroep doet het zelfs dubbel zo goed.

De VRT past haar begroting in in de Vlaamse begroting via de ESR-resultaten. In 2009 was er een deficit van 8,8 miljoen euro. De beheersovereenkomst sprak van een deficit van 20 miljoen euro. Belangrijker is het systematisch overgedragen resultaat. In de aanrekening van ontvangsten en uitgaven wordt immers altijd gerekend met decalages. In de beheersovereenkomst is afgesproken dat het overgedragen resultaat op het einde van 2009, 36 miljoen euro zou bedragen. In realiteit wordt er 24 miljoen euro overgedragen. Op drie jaar tijd doet de VRT het naar ESR-maatstaven dus 60 miljoen euro beter dan afgesproken. De begroting van de Vlaamse Regering is dus 60 miljoen euro dankzij de VRT-resultaten.

Een belangrijk aandachtspunt is de toekomstige financiële positie. Dat staat ook zeer duidelijk in deze beheersovereenkomst. Uiteindelijk moet de VRT orde op zaken zetten in de periode tot 2011. De omroep moet zorgen voor een structureel financieel evenwicht na 2011. Het meerjarenplan, goedgekeurd op de raad van bestuur van 28 juni 2010, stelt dat er in 2011 nog altijd een structureel deficit van een kleine 5 miljoen euro zal zijn. Bij constant beleid, constante financiering en constant aanbod, zal in de periode 2012-2016 het

structurele financiële tekort toenemen. Dus is een bijkomende besparing nodig, een nieuw saneringsplan dat geldt vanaf 2012.

III. BESPREKING VAN HET JAARVERSLAG 2009 VAN DE VRT

1. Vragen van de commissieleden over het jaarverslag

De heer Bart Tommelein: Het op het eerste gezicht goede resultaat is relatief. De reclame-inkomsten zijn inderdaad gedaald, maar door de knipperlichtprocedure wordt die daling overtroffen door de toename van de overheidsbijdrage. Hoe hebben de moeilijkheden rond MNM daartoe bijgedragen? Werden strategische fouten gemaakt in die operatie? Kunnen de cijfers over reclame-inkomsten opgesplitst worden per radiozender? Het is trouwens niet zeker dat de knipperlichtprocedure zal blijven bestaan, gezien de vragen over de perverse effecten.

Een meevaller in de resultaten is dat de Vlaamse overheid voor de tweede keer op rij de patronale bijdrage aan het pensioenfonds voor haar rekening neemt. Maar vanaf dit jaar zal de VRT het bedrag van 9,5 miljoen euro zelf moeten betalen. Een andere eenmalige meevaller was de dotatie van 2,6 miljoen euro voor de financiering van de verzelfstandiging van het zenderpark.

Ik ga ervan uit dat de VRT gevolg zal geven aan de kritiek van het Rekenhof en de VRM, wat betreft de transparantie.

Het aandeel van de sportrechten in de rubriek voorraden is opvallend: 47 percent. In het kader van het besparingsplan rijst de vraag of de VRT de rechten moet aankopen voor de rechtstreekse uitzending van alle grote sportevenementen. De openbare omroep moet keuzes maken en niet altijd en overal zwaar boven de commerciële omroepen bieden, wat anderzijds niet betekent dat hij het terrein aan hen moet overlaten of zich beperken tot onpopulaire sporten.

Kan de heer Wijnants duidelijkheid scheppen over het derde tv-kanaal, waarover geruchten de ronde doen, maar dat ook geld zal kosten?

De VRT moet blijven investeren in Vlaamse fictie maar moet ook hier kijken naar wat budgettair mogelijk is. Een duidelijk standpunt over de exclusieve contracten is wenselijk.

Hoe staat directeur Wijnants tegenover de heropstart van de totale ombouw van de VRT-gebouwen, waarin nu door de besparingen een pauze bezig is?

De volgende beheersovereenkomst heeft realistische prognoses nodig en geen zware overschatting zoals die van de opbrengsten van de line extensions.

De heer Carl Decaluwe: Ik wens mevrouw De Preter succes in de komende, woelige tijden. Het jaarverslag leest als een waar succesverhaal, ook al was 2009 – net als 2010 – het moeilijkste jaar sinds de hervorming van de openbare omroep. Aan de meeste performantiemaatstaven werd voldaan. Toch zijn er uitdagingen en knelpunten.

Financieel lijkt alles in orde. Blijkbaar is er berouw na de zonde: voor het eerst erkent iemand van het management dat men jaren boven zijn stand heeft geleefd. De bedrijfs- en financiële resultaten zijn inderdaad relatief. Het schip blijft op koers dankzij de overheid. Zo is de subsidie buiten het pensioenfonds gestegen met 6,3 miljoen euro. De RSZ-vrijstelling is goed voor 9,5 miljoen euro. De overheidsbijdrage aan het pensioenfonds is opgetrokken van 19,2 miljoen euro in 2007 naar 33,7 miljoen euro in 2008-2009.

Ik ben bezorgd over de toekomst. De prognoses voorspellen bij constant beleid op middellange termijn een gebrek aan evenwicht tussen de inkomsten en de personeelsuitgaven. Hoe lost men dat op?

De transparantie vergroot elk jaar, maar in tegenstelling tot de opsomming op blz. 67 van het jaarverslag is de controle nog niet compleet. Zo kan het Rekenhof nog altijd de VAR niet controleren, vandaar ons aangekondigde voorstel van decreet om dit mogelijk te maken. Ondanks een serieuze omzet staan slechts drie zinnen over de VAR in het jaarverslag. Ook bij de knipperlichtprocedure is er nog geen inzage in de concrete cijfers. Verder zou het interessant zijn te vernemen hoe het overschot in verband met de publieke opdracht is berekend. Het Rekenhof maakte vorige keer pertinente opmerkingen over het gebrek aan transparantie bij de line extensions, en de VRT belooft er iets aan te doen.

De tabellen over de overheidsfinanciering zijn op dit moment niet volledig, wat vergelijking bemoeilijkt. Op blz. 65 van het jaarverslag gaat het over 3,4 miljoen euro, op blz. 68 over 3,7 miljoen euro en op blz. 73 over nog iets meer. Men moet in de voetnoten op zoek naar verklaringen. Vanaf de volgende beheersovereenkomst moet het mogelijk zijn om jaren op een heldere manier met elkaar te vergelijken.

De CD&V-fractie hoopt dat de nieuwe leiding een verdere verhoging van de transparantie mogelijk maakt, weliswaar rekening houdend met de competitieve omgeving. Zij vraagt niet om alle contracten in te zien, maar wil wel af van duistere exclusiviteit, privacyclausules en schijnzelfstandigheid.

Ook de cijfers over de verhouding tussen opbrengsten en kosten lopen uiteen. Op blz. 53 bedraagt zij 450/454, op blz. 65 is het 444/445. De lezer moet een en ander zelf uitzoeken. Ook de grafieken zijn anders opgevat dan het jaar voordien, wat opnieuw vergelijking compliceert.

Kan een exacte stand van zaken gegeven worden in verband met onderzoek en innovatie in de media, de conservering en ontsluiting van het archief, en de renovatie van het omroepgebouw?

Welke mechanismen maken een stijging van 14 percent bij de ruilopbrengsten mogelijk in weerwil van een krimpende advertentiemarkt? Duidelijkheid is wenselijk. Wat is de laatste stand van zaken over Norkring?

Ik betreur de lekken met betrekking tot het derde kanaal. Wat bereikt men met de publicatie daarvan? Wil men zoals vroeger en los van de raad van bestuur de politiek met de rug tegen de muur zetten? Ik hoop dat mevrouw De Preter intern orde op zaken stelt. Dergelijke denkoefeningen moeten intern blijven. Ook de klachten over besparingen zouden intern moeten geformuleerd worden en niet aan het adres van politici. Als men extra geld vrijmaakt voor sportrechten, moet men elders besparen. Het aanbod van de kleinere sporten blijft overigens ondermaats. De VRT investeert ook minder dan VMM in pure fictie, tenzij zij extra overheidsgeld krijgt.

Toch wil de CD&V-fractie constructief samenwerken aan een sterke openbare omroep. De huidige besparingen zijn nodig voor een duurzame toekomst, zoals ook in de rest van de Europese Unie blijkt. Ik kijk uit naar het debat over de toekomstvisie.

De heer Wilfried Vandaele: Enkele van de weinige maatstaven die niet werden gehaald betreffen het bereik van de middengolfzenders, het DAB-netwerk en het DVBT-netwerk. Hoe staat de VRT tegenover het niet halen van deze onderdelen op het vlak van de ontvangst van radio- en tv-signalen? Komen hierover veel klachten binnen? Moet dit thema niet aan bod komen in de gesprekken met de uitbater van het zenderpark?

De VRT lijkt nog maar weinig enthousiasme over te houden voor de invoering van IFRS in de rapportering over de geconsolideerde jaarrekeningen. Men vreest immers hoge kosten en minder transparantie. Wat betekent dit concreet? Sprak de VRT daarover met de Vlaamse overheid?

Hoe is de ontvangst van MNM vandaag? Hoe staat het met de storingen van over de taalgrens? Wordt erover gerapporteerd aan de minister?

De VRM vindt dat het antwoord van de VRT over de beheersing van de personeelskosten niet voldoet. De omroep zou te weinig gegevens verstrekken om te tonen dat aan de bepalingen wordt voldaan. Kan dit toegelicht worden?

Ook over de diversiteit van het aanbod van de netten zijn er onvoldoende gegevens. Een permanent meetsysteem kan dit wellicht oplossen.

De N-VA is blij met de resultaten op het vlak van Nederlandstalige muziek, die wellicht te danken zijn aan het dubbele spoor van een algemeen minimumpercentage Vlaamse producties en daarnaast een specifieke zender die zich als Nederlandstalig profileert.

Ook de N-VA-fractie wenst de nieuwe leiding van de VRT alle succes toe. Zij is het eens met de uitspraken van mevrouw De Preter dat de openbare omroep het mooiste mediabedrijf in Vlaanderen is, dat bij uitstek een maatschappelijke opdracht vervult.

Het aantal internetradioluisteraars is 10 percent kleiner dan in 2008, al luisteren ze in 2009 wel langer. Wat zijn de plannen op dit terrein?

Hoe zit de regeling voor statutaire VRT-medewerkers die de overstap maakten naar Nor-kring, precies in elkaar? Kunnen zij te allen tijde terug naar de VRT?

Welk percentage van de eigen programma's wordt intussen als HDTV uitgezonden? Hoe evolueert dat?

Hoe intensief is de samenwerking met de Nederlandse publieke omroepen en zendgemachtigden?

Kan men iets meer zeggen over de stijging van de financieringsgraad van het pensioenfonds voor statutairen, die een goede zaak is? Hoe werkt dat mechanisme? Is de toekomst verzekerd of kunnen er nog verrassingen komen?

Hoeveel uur werd gedigitaliseerd met de 2,4 miljoen euro die werd geboekt als kosten voor DIVA? Wat zijn de prioriteiten?

Welke strategie zit achter de lichte stijging van de voorraad eigen producties, die echter nog altijd veel kleiner is dan twee jaar eerder?

De minister beloofde tegen de volgende begroting meer transparantie over de knipperlichtprocedure. Welke initiatieven nam de VRT ondertussen?

De N-VA ondersteunt het belang dat de gedelegeerd bestuurder hecht aan de bijdrage van de VRT aan de opbouw van de Vlaamse identiteit. De uitzending van de Gulden Ontsporing vormt daarvan een onderdeel.

De heer Bart Caron: Ook Groen! kijkt uit naar een interessante samenwerking met mevrouw De Preter. Ik feliciteer de hele VRT met de resultaten. Zij bewijst daarmee een van de beste openbare omroepen van Europa te zijn. Op welke van de performantiemaatstaven

zullen de geplande besparingen het meest effect hebben? Zo wordt al respectievelijk 7 procent en 27 procent gerealiseerd met goedkopere en minder programma's. Ik kan mij niet voorstellen dat de kijker niet zal merken dat 34 procent aan de programma's is onttrokken. Welke impact verwacht de VRT zelf?

De nettokosten voor de publieke opdracht liggen onder het bedrag dat Europa toestaat. Dat doorprijkt de mythe dat de VRT voortdurend de Europese regels overtreedt met overcompensatie. De heer Wijnants kondigde na de verzwaarde besparing voor 2011 nog een nieuw saneringsplan vanaf 2012 aan. Kan hij de algemene lijnen preciseren? Betekent dit opnieuw het afvloeien van medewerkers, snoeien in de programmabudgetten, minder rechten kopen van bijvoorbeeld films, minder Vlaamse fictie maken, snijden in de nieuwsdienst?

Ik weet niet waar het verhaal over het derde kanaal vandaan komt, maar ik vind een apart kanaal voor Ketnet en voor Canvas interessant. Ik ben alvast blij met de nadruk op corporate governance en transparantie. Dat laatste gaat niet over concrete exploitatiekeuzes maar wel over de grote lijnen.

In welke mate gaat de ambitie uit de beheersovereenkomst om tot een digitaal cultuurkanaal te komen, in de toekomst verder vorm krijgen? Wordt verder ingezet op Canvas+ en Cobra? Waarom werd een aantal online radiozenders geschrapt, zoals Klara Jazz, dat toch niets anders was dan een lus samengesteld uit bestaande programma's?

Voor ontspanning is er geen performantiemaatstaf. Misschien moet, zeker in het kader van besparingen, toch eens nagedacht worden over het aandeel ervan in de programmering, en over haar verhouding met educatieve, informatieve en culturele uitzendingen. Ook inzake sport is enige terughoudendheid op haar plaats.

Opvallend is dat deredactie.be slechts 10 procent van het bereik van de nieuwsuitzendingen op de radio haalt. Dat relativeert enigszins het belang van de nieuwe media.

Vanuit mijn zorg over diversiteit merk ik op dat er geen maatstaven zijn op het vlak van etnisch-culturele minderheden. Ze zijn immers niet goed aantoonbaar. Ik pleit ervoor om samen met de VRM te zoeken naar mogelijkheden om dat toch te doen.

Hoe is het personeelsbestand geëvolueerd sinds 31 december 2009?

Is de dekkinggraad van het pensioenfonds van de VRT volledig?

Wat is de verklaring voor de belangrijke daling van de opbrengsten van de line extensions en voor de wijziging bij de overeenkomsten met de distributeurs?

Waarom wordt de performantiemaatstaf voor de middengolf niet bereikt? Hoe relevant is hij nog voor de beluistering?

Waarom wordt de maatstaf voor de samenwerking met het VAF niet gehaald? Hoe was die samenwerking de voorbije jaren?

De heer Jurgen Verstrepen: VRT-medewerker Tim Pauwels zei deze week op Radio 1 dat de burger niet alleen voor de VRT betaalt via de belastingen, maar eigenlijk ook voor de commerciële zenders omdat de reclame aan hem wordt doorgerekend. Dat betekent dan wel dat die burger twee keer betaalt voor de VRT, want die zendt ook reclame uit.

LDD is heel blij met de aandacht voor besparingen, transparantie en overleg. Onze fractie pleit voor decommercialisering en het maken van keuzes. De bijsturing kan nu al ingaan,

daarvoor hoeft men niet te wachten op de volgende beheersovereenkomst. Die keuzes moeten gemaakt worden op de vlakken van programmering, aankoopbeleid en marketing.

De VRT moet een zo breed mogelijk publiek bereiken, maar wat heeft men aan goede amusementsprogramma's met hoge kijkcijfers als men nalaat om er minder toegankelijke en moeilijke programma's omheen te bouwen? Dat deed men vroeger wel. In Duitsland en Groot-Brittannië zenden openbare omroepen dergelijke programma's in primetime uit, de VRT doet dat 's avonds of 's nachts. Is dat een kwestie van durf of van wil?

Is het echt zo moeilijk om budgetten te laten kloppen? Men weet toch van tevoren precies hoeveel geld men jaarlijks van de Vlaamse overheid krijgt?

Besparingen moet men ergens realiseren. Kleinere, externe productiehuisen moeten een bijdrage leveren door goedkoper te werken, wat vaak de inzet van minder personeel betekent. Zij krijgen te horen dat de VRT haar eigen personeel niet kan ter beschikking stellen, terwijl sommige anderen wel weten dat men nog wat tijd over heeft. De grotere hofleveranciers ontsnappen met andere woorden aan die druk. Kloppen die geruchten?

Het is vreemd dat men niet de middelen heeft om digitale initiatieven als Canvas+ te vullen maar wel een derde tv-net, voor kinderen overweegt.

Het is goed dat de presentatie van jaarrekeningen elk jaar beter wordt, maar het stuk over de VAR wordt wel elk jaar korter.

Kunt u een lijst bezorgen van de inkomsten uit licensing en de organisatie van events?

De uitleg over de stijging van de netto-inkomsten van de publieke omroep op p. 73 van het jaarverslag is te summier. Zijn meer details beschikbaar?

Op pagina 69 wordt over de kostendaling bij line extensions, evenementen en merchandising uitgelegd dat minder ruilovereenkomsten werden afgesloten. De commissie kan dat moeilijk vergelijken want de ruilovereenkomsten met bevriende persgroepen werden nooit bekendgemaakt. Ik wil graag meer details over deze 'barter deals'.

Hoe komt het dat Klara bijna evenveel kost als MNM en Studio Brussel, terwijl het nochtans minder radio produceert en minder mensen in dienst heeft?

Het is vreemd dat de reclame-inkomsten verminderen terwijl die uit andere commerciële activiteiten wel blijven stijgen. Is meer inzage mogelijk, zonder dat wij daarom alle contracten willen lezen? De VRT reageert altijd verkrampt op vragen over commercieel gevoelige inkomsten. Net die reactie roept nog meer vragen op over de commerciële toekomstplannen van de openbare omroep.

De heer Wim Wienen: Het jaarverslag gewaagt van onafhankelijke, onpartijdige en toegankelijke berichtgeving, maar op de nieuwsdienst circuleert de nota 'De VRT en de democratische samenleving'. Zij behelst dat het Vlaams Belang anders behandeld wordt dan andere partijen. Het wordt journalisten toegestaan om verslaggeving over politieke werkzaamheden te censureren door er de Vlaams Belangers uit te halen. Hopelijk verwijst de nieuwe gedelegeerd bestuurder de nota naar de prullenmand, gezien zij ingaat tegen artikel 39 van het Mediadecreet. Ook de VRM deed daar in 2007 al een uitspraak over.

Het voornemen om het besparingsplan volledig te realiseren is lovenswaardig, maar er bestaan twijfels over de haalbaarheid. Wat gaat de VRT doen als zij in 2011 niet aan 65 miljoen euro komt? Is zij van plan om nieuwe inkomstenbronnen aan te boren? Hoe gaat men de reductie van de overheidsdotatie van de huidige 68 percent naar 62 percent realiseren? Het is niet zeker dat de advertentiemarkt ooit nog het peil van voor de crisis bereikt.

De VRT is ondertussen voor 100 percent aandeelhouder van de VAR. Doel was elke schijn van belangenvermenging weg te nemen, maar ook om te zorgen voor meer transparantie. Maar die is er nog altijd niet: het Rekenhof kan het bedrijf niet controleren.

De VRM kan in een aantal gevallen, onder meer de beheersing van personeelskosten, geen besluit nemen over het al dan niet halen van de performantiemaatstaven, omdat de gegevens van de VRT niet volstaan. Die klacht komt ook geregeld terug in de verslagen van het Rekenhof. Zo klaagt het Rekenhof in de controle van het Jaarverslag 2008 erover dat er onvoldoende gegevens zijn om de line extensions te beoordelen. Het Rekenhof kan ook niet oordelen of de contracten met de productiehuisen marktconform zijn wegens een tekort aan gegevens. Misschien moet de VRT niet langer wachten op steeds dezelfde aanbevelingen van het Rekenhof, maar in alle afdelingen meer transparantie scheppen.

Ik stel tot mijn verbazing vast dat men beweert dat het goed gaat met de Vlaamse muziek, omdat 24 percent wordt gehaald. Dat is inderdaad minder slecht dan voorheen, maar eigenlijk moet de VRT een radiozender hebben met een duidelijk Nederlandstalig muziek-profiel. Uit het verslag van de VRM blijkt dat 46 percent van de ondervraagden geen enkele Vlaamse radiozender associeert met Nederlandstalige muziek. Slechts 28 percent herkent Radio 2 als een radio met Nederlandstalige muziek. Uit die resultaten blijkt duidelijk dat de maatstaf niet gehaald is. De VRT moet meer inspanningen leveren om op alle kanalen meer Vlaamse muziek uit te zenden. Voor het programma Tomtesteron kan de VRT blijkbaar wel middelen spenderen aan de promotie van één Vlaams lied, dus kan de omroep ook wat meer inspanningen doen voor de promotie van de Vlaamse artiesten.

De voorzitter van de raad van bestuur kondigt aan dat de VRT van concurrent moet evolueren naar partner van de andere actoren in de mediasector. Wat bedoelt hij daar precies mee? Zullen de omroepen op bepaalde domeinen samenwerken? Is die samenwerking al besproken met de openbare omroep? Onderzoek en ontwikkeling alsook het VRT-medialab zijn domeinen bij uitstek voor dergelijke samenwerking. Samenwerken zou trouwens ook de kosten van de VRT kunnen drukken. Momenteel speelt de omroep immers een voortrekkersrol in innovatie en digitalisering. Zelf nieuwigheden ontwikkelen, is geen kerntaak van een openbare omroep.

In hoeverre heeft de VRT nog inspraak in BVN? Op die zender worden niet zoveel VRT-programma's uitgezonden, het zijn vooral Nederlandse programma's. Heel wat Vlamingen in het buitenland vinden het VRT-aanbod op BVN te mager en vragen de VRT-programma's ook via de satelliet uit te zenden. Dat zou enorm veel kosten. Is het niet mogelijk meer programma's op BVN uit te zenden?

De financieringsgraad van het pensioenfonds voor de statutaire medewerkers bedraagt 42 percent. Het verschil met de financieringsratio van 137 percent voor de contractuele personeelsleden is enorm groot. Geeft dat geen problemen met de betaling van de pensioenen? Voor wanneer is de volledige financieringsgraad gepland?

Hoever staat het met de ontsluiting van het DIVA-project voor scholen, professionele gebruikers en het brede publiek? Zal de raadpleging kosteloos zijn? Uiteindelijk betaalt het brede publiek ook belastingen en is dus aandeelhouder van de VRT.

Mevrouw Helga Stevens: Strategische doelstelling 2 behandelt de kwaliteit van het aanbod. Door permanente kwaliteitsbewaking moet de VRT de publieke, functionele, ethische en professionele kwaliteit garanderen. Strategische doelstelling 3 bepaalt dat de VRT een afspiegeling moet zijn van de samenleving en hiertoe een diversiteitsbeleid voert. De VRM concludeert dat de VRT beide doelstellingen gehaald heeft. Ik zou dat toch enigszins willen nuanceren. De streefcijfers voor personen met een functiebeperking en personen van

allochtone afkomst zijn immers aan de lage kant en moeten pas gerealiseerd zijn tegen eind 2011. Waarom zijn de cijfers zo laag? Waarom moeten ze pas zo laat gehaald worden?

In 2007 heeft niemand met een functiebeperking zich vrijwillig geregistreerd. In 2008 was er één persoon, in 2009 opnieuw niemand. Is het systeem van aanmelding op vrijwillige basis geen hinder voor de monitoring?

In 2009 ondertitelde de VRT 73,92 percent van de Nederlandstalige programma's via Teletekst. Volgens de beheersovereenkomst moet 95 percent van alle Nederlandstalige programma's tegen 2010 ondertiteld zijn. Op één jaar tijd moet er dus een kloof van meer dan 20 percent gedicht worden. Hoe zal de VRT dat aanpakken? Wanneer zullen de actualiteitsprogramma's live ondertiteld worden? Het is goed dat er ook teletekstondertiteling is voor programma's op aanvraag. Een pluim voor Ketnet dat de Vlaamse kinderen de kans gaf op een speelse manier in aanraking te komen met de Vlaamse gebarentaal. Ik hoop dat er meer dergelijke initiatieven komen.

Voor slechtzienden en blinden zou gesproken ondertiteling technisch mogelijk zijn. Ik hoop dat er op korte termijn werk van kan worden gemaakt. Hetzelfde geldt voor audiodescriptie. Het voorbereidende werk zit erop, de technische mogelijkheden zijn er, maar natuurlijk speelt ook de kostprijs een rol. De VRT moet ernaar streven om voor alle doelgroepen toegankelijk te zijn, iedereen betaalt immers belastingen. Alle elementen, Teletekst, gesproken ondertiteling, audiodescriptie, het aanbod in Vlaamse gebarentaal moeten deel uitmaken van de volgende beheersovereenkomst.

Mevrouw Sabine Poleyn: In een geglobaliseerde wereld is het cruciaal dat een openbare omroep zijn kijkers voldoende internationale informatie en duiding geeft. Het ENA-archief maakt duidelijk dat de VRT haar best doet om aandacht te besteden aan buitenlands nieuws. De openbare omroep scoort beter dan VTM maar in de rangschikking van de redacties of openbare omroepen van alle landen zit de VRT maar in de middenmoot. Ik vraag de VRT om daar toch meer aandacht aan te besteden. Over heel wat landen bericht de VRT weinig tenzij er rampen gebeuren. Niet alleen in nieuwsprogramma's maar ook in andere programma's is het belangrijk de kijker te laten kennismaken met andere culturen. Ik wil een pluim geven aan programma's als Terug naar Siberië die op een positieve en respectvolle manier aandacht hebben voor het leven van mensen aan de andere kant van de wereld. Voornoemde aanbevelingen maken deel uit van een voorstel van resolutie over de media.

Is er in de nieuwe structuur van de nieuwsredactie nog altijd een aparte buitenlanddesk? Heeft de VRT voldoende correspondenten in het buitenland? Of beschikt de omroep over een goed systeem om gebruik te maken van correspondenten van andere omroepen? Welke knelpunten verhinderen dat er in de nieuwsuitzendingen meer aandacht gaat naar het buitenland? Het gaat niet op te zeggen dat kijkers niet vragen naar meer informatie over het buitenland. Ik heb daar geen wetenschappelijk bewijs van gevonden. Heeft de VRT eigenlijk een internationaal beleid? Worden journalisten gestimuleerd om stage te lopen in het buitenland? Of lopen buitenlandse journalisten soms stage bij de VRT?

Het is goed dat de website nu ook in andere talen raadpleegbaar is. Waarom participeert de VRT niet in Euronews? Zijn er interessante partnerschappen met andere openbare omroepen of andere actoren die zorgen voor een brede blik op gebeurtenissen in het buitenland?

Met zijn educatieve opdracht is de VRT de bondgenoot van ouders en scholen. Deze week werd een programma uit de jaren tachtig getoond dat over techniek ging. Onderwijs tracht de waardering van technische studierichtingen en beroepen op te vijzelen. Misschien kan de VRT daartoe bijdragen met haar programmering.

De heer Johan Verstreken: Ik benadruk dat de opmerkingen van de parlementsleden steeds opbouwend bedoeld zijn. Ik krijg veel e-mails om erover te klagen dat de Nederlandstalige muziek, gebracht door Vlaamse artiesten te weinig aan bod komt op de VRT. De situatie is verbeterd, maar waarom gaat het zo traag?

Populaire muziek krijgt zo goed als geen aandacht, alleen tijdens nacht- of avonduitzendingen en dan nog maar om het percentage te halen. Een percentage van 28 percent betekent dat 72 percent andere muziek gedraaid wordt. Het VRT-aanbod moet een afspiegeling zijn van de samenleving. Dat is niet het geval op dit vlak. Er zou minstens één zender moeten zijn waar artiesten van eigen bodem in alle genres, niet alleen kleinkunst, aan bod kunnen komen. Kwaliteit is inderdaad belangrijk. Maar wie bepaalt wat kwaliteit is? Het is onmogelijk daar maatstaven voor te bepalen. Het is niet omdat iets populair is dat het geen kwaliteit is, kijk maar naar De Kampioenen. Een afgevaardigde van de VRT-radio heeft ooit in de commissie verklaard dat er te weinig Vlaams geprogrammeerd wordt omdat er onvoldoende kwaliteitsvolle muziek is. Dat is een vicieuze cirkel want als er onvoldoende Vlaamse muziek gedraaid wordt, investeren platenfirma's niet in betere producties. Een ander argument was dat de liedjesteksten te banaal waren. Dat is echter niet anders voor Engelstalige liedjes.

2. Antwoord van de VRT op de gestelde vragen

Mevrouw Sandra De Preter: Ik ga graag in op de vragen tot verduidelijking en begin bij de vragen over het aanbod. De nieuwsprogramma's vormen de ruggengraat van één. De VRT wil zowel journaal als duidingprogramma's toegankelijk maken voor een zo breed mogelijk publiek door hen te laten voorafgaan door entertainment, zoals Blokken voor het Journaal van 19 uur, of De laatste show, De slimste mens ter wereld voor het laat-avondjournaal.

Daarnaast brengt één in primetime ook programma's met sociale waarde of moeilijke thema's, zoals dit jaar de School van Lukaku, in weerwil van het bescheiden marktaandeel van 18 percent. De VRT bewijst hiermee dat men het minder toegankelijke aanbod niet schuwt. De VRT onderstreept ook het belang van een goede afwisseling, die ervoor zorgt dat de kijkers op het einde van de tv-avond ontspannen maar ook voldoende geïnformeerd zijn.

De buitenlandredactie van radio en tv samen telt een twintigtal journalisten, die thematisch of regionaal gespecialiseerd zijn. In de productieafdeling zijn nog vijf personen exclusief met buitenland bezig. Verder betaalt de VRT het salaris van twee vaste correspondenten in het buitenland, één in China en één in Washington. De andere vijftig zijn privécorrespondenten, die ook voor andere persorganen werken. De VRT is voor haar buitenlandse producties steeds op zoek naar synergie. Er is vandaag voornamelijk samenwerking met de zenders NOS en RTBF. Uiteraard wisselen de verschillende EBU-leden reportages en beelden uit.

In een studie van het elektronische nieuwsarchief (ENA) van de Universiteit Antwerpen over de periode 2003-2008 is gebleken dat de VRT gemiddeld 31 percent van haar nieuws besteedt aan het buitenland, waarmee de omroep op de derde plaats staat in Europa, na de zenders NOS en ZDF. RTBF staat achtste, VTM vijftiende en BBC negentiende.

VRT-journalisten lopen wel degelijk stage in het buitenland. Er zijn Vlaams-Nederlandse uitwisselingen, de beurzen van de Koning Boudewijnstichting en de Hostile Environment Safety Training door de EBU.

De VRT ziet vandaag geen toegevoegde waarde voor een participatie in Euronews. De Duitse, Britse en Nederlandse omroepen denken daar trouwens hetzelfde over. De samenwerking in EBU-verband daarentegen is van grote waarde. Buiten de genoemde uitwis-

seling en opleidingen biedt zij ook een belangrijk discussieforum over verslaggeving en fungeert zij als motor voor innovatie en standaardisering. De verschillende leden kunnen tevens gebruikmaken van de sportrechten die de vereniging aankoopt. De VRT is daarnaast abonnee van vele tientallen pers- en beeldagentschappen in de hele wereld. Alle kansen op samenwerking worden wel degelijk aangegrepen.

Wat de samenwerking met externe productiehuisen betreft, is een belangrijk uitgangspunt dat de VRT altijd streeft naar een optimale inzet van interne middelen. Als die laatste beter kan gerealiseerd worden in de vorm van samenwerking, wordt zij steeds overwogen. Het initiatief kan van beide zijden komen. Voorbeelden zijn de samenwerking met de Filistijnen voor De premiejagers, met Koeken Troef voor de Kinderpuzzel, met Telesaurus voor de Generatieshow. De grootte van het productiehuis speelt nooit een rol in de beslissing.

Inzake de samenwerking met het VAF, werd de oorspronkelijke doelstelling verlaten van een samenwerkingsovereenkomst met de omroepen, zoals in de beheersovereenkomst wordt gevraagd. Na overleg werd deze doelstelling omgezet in een samenwerking tussen het VAF en de productiehuisen. In de nieuwe regeling worden vanaf 2009 door het VAF bijkomende middelen aangeboden voor tv-drama van een onafhankelijke producent in samenwerking met een Vlaamse omroep. Het ging eerst om 2,8 miljoen euro en na besparingen om 2,5 miljoen euro. Vanaf 2011 komt er een aparte financiering voor tv-drama, animatie en documentaires via het nieuwe mediafonds binnen het VAF, ter waarde van 4 miljoen euro. De VRT werkt wel degelijk structureel samen met het VAF voor de productie van fictie, al zit die dus niet vervat in een formele overeenkomst.

Naast de genoemde samenwerking op het vlak van nieuws, is er regelmatig overleg met de netmanagers van de zenders Nederland 1, 2 en 3. Mogelijke resultaten zijn coproducties of de gemeenschappelijke aankoop van programma's. Elke opportuniteit tot samenwerking op dit vlak moet aangegrepen worden.

Voor de samenwerking met BVN verwijs ik naar de overeenkomst van 8 december 2008 tussen Vlaamse Gemeenschap en VRT. Het Vlaamse aandeel in het programmarooster 2009-2012 moet een derde van de uitzendingen bedragen. Dat is wel degelijk het geval. Ook aan de voorwaarden voor de programmaselectie wordt voldaan.

De cijfers van 2008 inzake het diversiteitsbeleid kan men niet extrapoleren naar andere jaren, omdat alleen in dat jaar een vrijwillige registratie van personen met een functiebeperking of van een etnisch-culturele minderheid heeft plaatsgevonden. Er komt echter wel een actieplan diversiteit op basis van de update die thans aan de gang is. De werkwijze sluit aan bij de circulaire van de Vlaamse overheid over dit onderwerp en is gericht op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Wat de ondertiteling van Nederlandstalige programma's betreft, haalt de VRT vandaag 88 percent op één en 74 percent op Canvas. Om het streefdoel van 95 percent uit de beheersovereenkomst dichterbij te brengen, werden het afgelopen jaar vooral inspanningen geleverd bij Villa Politica, De laatste show en de Tourtalkshow. Terzake, Volt, Ook getest op mensen, Reyers Laat, De zevende dag, de erediensten en enkele show-, muziek- en sportuitzendingen ontbreken nog. Live-ondertiteling is het moeilijkst en het meest arbeidsintensief. Het besparingsdoel van 65 miljoen euro werd verspreid over alle afdelingen, behalve de ondertiteling van Teletekst. Omdat door de besparing geen extra personeel kan vrijgemaakt worden, kan de VRT echter enkel beloven dat het peil en de kwaliteit van het voorbije jaar zal worden gehandhaafd.

De VRT startte in 2004 met de digitalisering van haar archief – het DIVA-project – goed voor 170.000 uur beeld en 92.000 uur audio. Doelen zijn zowel conservatie als hergebruik in een digitale productieomgeving. Tussen 2004 en 2010 werd 16.000 uur aan eenduims-

banden uit de jaren 80 gedigitaliseerd. Tussen 2006 en 2010 werd voor 28.000 uur aan nieuws op videocassettes en voor 10.500 uur andere programma's gedigitaliseerd.

DIVA startte in 2009 en loopt tot 2012. Het project richt zich op 6500 uur film en 18.000 uur audio en geeft prioriteit aan de meest bedreigde dragers: film, cd en DAT. Het wordt betaald met de opbrengsten van de verkoop van het zenderpark, ten belope van 2 miljoen euro per jaar. In het opstartjaar werd vooral geïnvesteerd in de uitwerking van de werkstromen, de installatie van nieuwe infrastructuur, de opleiding van personeel en de samenwerking met de beschermde werkplaats in Boechout voor de restauratie van journalistieke filmrollen. Op 1 jaar werd 564 uur film gedigitaliseerd, 977 uur woord en 1160 uur muziek.

De VRT schat dat na afloop van het project nog 99.000 uur beeld en meer dan 75.000 uur audio zal moeten gedigitaliseerd worden. Over de tijd na 2012 is nauw overleg bezig met de Waalse Krook te Gent dat als initiator inzake digitalisering in Vlaanderen wordt aangewezen.

De evolutie van de HDTV-uitzendingen tussen 2009 en 2010 werd uitgezet in een grafiek. De stijging bedraagt 194 percent. Uitstijgen boven het huidige percentage van 10 percent van het uitzendvolume, kan alleen gerealiseerd worden door extra investeringen. In het meerjarenplan wordt enkel gekozen voor HDTV in het geval van vervangingsinvesteringen in tv-studio's. Maar vanwege de besparingen is de upgrade van het media asset management systeem Ardome, met minstens een jaar uitgesteld. Gevolg is dat men niets anders kan dan het aantal HDTV-uren te beperken.

Radiozender MNM dekt wel degelijk 95 percent van het Vlaamse grondgebied. De afwijkende conclusie van de VRM is het gevolg van het feit dat de VRT onvoldoende informatie heeft verstrekt. Het is wel een correcte vaststelling dat de middengolfzender slechts tot 150 km buiten Brussel reikt en geen 300 km. De Vlaamse Regering besliste immers op 28 februari 2008 om drie van de vier AM-frequenties uit te schakelen. Daartoe behoorde die van 540kHz, die toeliet een bereik van 300 km te halen. De beheersovereenkomst werd echter op dat punt niet aangepast. Intern onderzoek leert dat nog slechts 17.000 personen via AM naar VRT-programma's luisteren, terwijl Radio 1 op één dag reeds 900.000 luisteraars op de FM-band heeft. Het luisterbereik op de AM-band moet dan ook in dit kader worden geïnterpreteerd.

De meeste klachten over ontvangst betreffen DVBT. Norkring geeft infrastructuurwerken als reden op. Daarnaast spelen stroomonderbrekingen en foute apparatuur een rol. Het bedrijf behaalde in 2009 wel de afspraken uit de service level agreement en rapporteert maandelijks aan de VRT. Vanwege de recente toename van klachten en incidenten vroeg de omroep intussen om meer diepgaand overleg.

De heer Willy Wijnants: Dan zijn er de vragen over de financiële toestand van de VRT. De VRT moest volgens de International Financial Reporting Standards (IFRS) vanaf het boekjaar 2009 haar geconsolideerde jaarrekening opmaken, maar dat haalt ze bewust niet. In 2008 werd een impactanalyse gemaakt waaruit bleek dat IFRS een investering in mankracht vereist die niet opweegt tegen de waarde die hij toevoegt aan de verslaggeving. Nadat de geconsolideerde jaarrekening is gedeponneerd bij de Nationale Bank wordt er namelijk niets mee gedaan. Daarbij komt de vraag of een vierde reeks van aanrekeningregels, naast de statutaire, de VOI- en de ESR-regels ten goede komt aan de transparantie. De VRT verkiest daarom om de betreffende performantiemaatstaf niet te realiseren.

Een tabel toont waarom de totale VRT een beperkt deficit van 679.000 euro bereikte in 2009 en toch rapporteert dat er een overschot van 11.000 euro is op de uitvoering van de publieke opdracht. Blijkt dat die laatste mede gefinancierd wordt door line extensions en dat die businessunit een overschot heeft dat het tekort van de omroep licht overstijgt.

De opmerking van de heer Decaluwe over de inconsequente rapportering over de overheidsfinanciering is terecht. Dat is echter te verklaren door de wens van de VRT om zo vormelijk mogelijk te rapporteren op basis van het oorspronkelijke plan bij de beheersovereenkomst. Daar stonden koor en orkest niet in verwerkt, in de statutaire rekening echter wel. Datzelfde verklaart ook de verschillen in de rapportering over opbrengsten en kosten, samen met de line extensions. Die zouden in het plan immers volledig verzelfstandigd worden, wat tot op vandaag niet is gebeurd. Gevolg is dat de brutocijfers nog steeds in de jaarrekening voorkomen en niet alleen de nettocijfers waar het plan van uitging.

Het personeelsbestand is de afgelopen 10 maanden met 92 fte gedaald. Het aantal statutaire medewerkers bedraagt inmiddels minder dan een derde. Tachtig procent zit in de functieklassen vier, vijf en zes (journalisten, producers, technici). Op 1 oktober beschikte het management nog over 55 fte. Wat de leeftijdsopbouw van het personeelsbestand betreft, blijkt 40 percent jonger dan 40, van wie nog slechts 1 statutair personeelslid, en 32 percent ouder dan 50.

De doelstellingen van het uitstroomplan verschillen naargelang de directie: bij productie – het hart van de onderneming – wordt gemikt op 8 percent afvloeiing, bij de andere is het gemiddelde 18 percent. De vrijwillige maatregelen hebben geleid tot een totale uitstroom van 11,4 percent. Helaas wordt de doelstelling bij productie overschreden en bij de andere directies niet volledig gehaald. Er zal een analyse worden uitgevoerd over alle afdelingen over de concrete gevolgen. Knelpunten zullen aangepakt worden met interne mobiliteit en selectieve instroom.

De hoge kosten van Klara in vergelijking met StuBru en MNM, ondanks een lager aantal live-uitzendingen, worden verklaard door de diepgravende en dus arbeidsintensieve woordprogramma's, door het hogere aantal eigen evenementen en captaties van concerten. Het net maakt ook veel meer gebruik van archief en audiotheek. De spreker wijst er wel op dat Klara sterker zal moeten afslanken dan de andere radionetten.

De grootte van de voorraad bedraagt sinds 2008 vrijwel ongewijzigd 90 miljoen euro. Hij is volstrekt normaal voor de programmamix die in de beheersovereenkomst wordt opgelegd. Een bedrag van 11 tot 12 miljoen euro aan filmrechten is net voldoende voor een jaar uitzendingen. Sportrechten – goed voor een bedrag van 44 miljoen euro – moeten bij grote evenementen ruim op voorhand worden aangekocht. Zo werden de rechten voor het WK voetbal 2014 in Brazilië aangekocht in 2005. Contracten met federaties als tennis of wielrennen lopen 3 of zelfs 4 jaar. Ook de voorraad eigen programma's is geheel normaal. De productie van fictie, goed voor 61 percent, heeft immers een lange doorlooptijd.

Voor fasen twee tot en met vijf van de renovatie werden al stedenbouwkundige vergunningen verkregen. Hoewel het ontwerp en de documenten klaar zijn voor de tweede fase, werd in 2008 op grond van de besparingen beslist nog geen aanbesteding uit te voeren en evenmin ontwerpen te bestellen voor de volgende fasen. Alleen de meest strikt noodzakelijke herstellingswerkzaamheden worden uitgevoerd. Het parkeergebouw werd wel gerealiseerd, en dat binnen het budget. De toekomst van het renovatieproject is een van de onderwerpen waarover overlegd wordt met het oog op de nieuwe beheersovereenkomst. Maar als de VRT nog langere tijd het omroepcentrum betreft, is het in elk geval geen optie om de volgende vijf jaar niets te doen. De wet verplicht tot investeringen in onder meer brandveiligheid en klimaatregeling. Sommige werken aan het 40 jaar oude gebouw zijn technisch noodzakelijk. Zo is het buitenschrijnwerk aan vernieuwing toe, is er op heel veel plaatsen betonrot, en is er werk aan verwarming en elektriciteit. Het lijkt logisch om in dat kader ook ecologisch en kostenefficiënt te werken, zoals bijvoorbeeld het inpassen van isolatie. Daarnaast zijn er functioneel wenselijke ingrepen zoals een behoorlijke ontvangstruimte en een scheiding tussen publieke en kantoorruimte.

De VRT is geen aandeelhouder meer van Norkring België. Norkring Noorwegen bezit 75 percent min 1 aandeel, PMV de rest en dus een blokkeringsminderheid. De omroep heeft wel een tienjarig contract met het bedrijf voor de verzorging van transmissiediensten. Via een bijzondere regeling konden VRT-medewerkers van de transmissiedienst een contract met ingebouwd terugkeerrecht afsluiten met Norkring. Van de 14 maakten er uiteindelijk 8 de overstap.

Het zenderpark, met een boekwaarde van 17,9 miljoen euro, werd verkocht voor 20 miljoen euro. Na de verwerving door Norkring van de Vlaamse digitale frequenties kreeg de VRT een supplement van 10,7 miljoen euro. Bij het afsluiten van het eerste klantencontract door Norkring, werd de laatste optie gelicht, ter waarde van 4 miljoen euro. In totaal bracht de verzelfstandiging dus 16,8 miljoen euro op aan de VRT, een bedrag dat de omroep volgens de beheersovereenkomst moest gebruiken voor digitalisering. Er werd gekozen voor het DIVA-project, dat tot nu toe 4,8 miljoen euro kostte, waardoor nog 12 miljoen euro rest.

Dan zijn er de vragen over de reclame-inkomsten. De totale inkomsten daalden in 2009 met 11 percent. Bij MNM beliep de daling echter 22 percent, terwijl Studio Brussel juist 8 percent meer genereerde. Belangrijkste verklaring is uiteraard de economische crisis. Een diagram van de VAR, toont de door VAR geschatte evolutie van de nettoreclamemarkt in België. Vanaf 2005 slabakt de totale markt tot zij sterk krimpt in 2009. De Vlaamse radio-markt blijft echter groeien tot en met 2007 tot zij sterk krimpt in 2008 en 2009.

Voor MNM komt daar bovenop dat het commerciële marktaandeel van het net daalt vanaf 2005. In 2009 verloor MNM nog 2,6 percent marktaandeel in de doelgroep 18-44 jaar. StuBru daarentegen kent significant stijgende bereikcijfers en krijgt ondanks hogere tarieven alle reclameslots verkocht.

De ruilcontracten nemen in 2009 met 14 percent toe, al verschilt de stijging volgens categorie. Mediaruil blijft beperkt tot een stijging van 6 percent, terwijl facilitaire toelevering stijgt met 38 percent. Andere vormen, waarvan zeer veel in de sociaal-culturele sector met zijn beperkte geldmiddelen, zijn goed voor 13 percent stijging.

Met het oog op de ruil van advertentieruimte op de radio tegen net- of programmapromotie in bladen, die exact berekend wordt op basis van de geldende tarieven zonder kortingen, werden contracten gesloten met twaalf mediagroepen. In verband met de ruil van facilitaire toelevering werden de in bedragen belangrijkste ruilcontracten gesloten met MMG, de Filistijnen, de Mensen en Telesaurus. Het grote procentuele verschil tussen 2008 en 2009 wordt verklaard door Flikken.

De restcategorie van andere ruil betreft honderden contracten. Van wat de VRT daarbij krijgt, is promotionele aanwezigheid – zoals in de vorm van logo's in concertboekjes – goed voor 77 percent. Verder is er de levering van data, door bijvoorbeeld B-Mobile aan de verkeersredactie of door CultuurNet Vlaanderen, prijzen voor de luisteraars als VIP-tickets, reizen, nocturnes of rondleidingen, of uitzend- en captatierechten – in het bijzonder bij Klara. Omgekeerd biedt de VRT vooral promotionele vermeldingen op haar radionetten, in mindere mate (20 percent) op tv, en in nog mindere mate (7 percent) op haar websites.

De opmerkingen van het Rekenhof over de line extensions moeten in hun juiste context worden geplaatst. De classificatie, die volgens het hof niet transparant is, werd secuur overgenomen uit de beheersovereenkomst, ook al werd bij de latere afspraak over een kader voor merchandising en nevenactiviteiten voor een andere indeling gekozen. De VRT pleit voor afstemming in de volgende beheersovereenkomst.

De toerekening van opbrengsten en kosten aan het verkeerde boekjaar is het gevolg van afrekeningen van medecontractanten die niet tijdig zijn binnengekomen. De VRT wacht bewust en uit voorzichtigheid met de boeking van dergelijke kleinere, maar erg wisselvallige bedragen, tot de precieze bedragen bekend zijn. VRT zal voortaan voorzichtige ramingen uitvoeren.

De laattijdige ondertekening of inschrijving van sommige contracten is een correcte vaststelling. De VRT maakte er reeds werk van maar is daarmee inderdaad nog niet helemaal in orde. Verder worden afrekeningen inderdaad niet gecontroleerd in de boekhouding van medecontractanten, maar dat arbeidsintensieve specialistenwerk van auditkantoren is duur. Het sop moet de kool waard zijn. Bij gegronde twijfel zal de VRT voortaan wel dergelijke controles laten uitvoeren.

De eenmalige vaststelling dat niet alle contractuele afspraken waren gerespecteerd, is correct. Dat zou niet mogen gebeuren. De VRT zal dan ook alle aanbevelingen van het Rekenhof uitvoeren.

De daling van de kosten van line extensions met 900.000 euro wordt verklaard door het wegvallen in 2009 van drie belangrijke ruilcontracten voor hetzelfde bedrag. In totaal werden in dat jaar nog slechts 19 evenementen opgezet met ruilcontracten in de plaats van 25 het jaar voordien.

Tot slot zijn er de vragen over de pensioenfondsen. Het pensioenfonds voor contractuele medewerkers maakt deel uit van het loonbeleid. De tweede pijler aanvullend pensioen wordt volledig gefinancierd met patronale bijdragen. De VRT was eind 2009 voor 117 percent in staat al haar verplichtingen op dat vlak na te komen, staat daarbij onder het toezicht van de CBFA en komt tegemoet aan alle belangrijke governanceregels van die commissie. Inmiddels werd de juridische vorm van OFP (organisme voor de financiering van de pensioenen) aangenomen.

Het pensioenfonds voor de statutaire medewerkers heeft nog steeds de oude vorm van onderlinge verzekeringsvereniging. Het betreft een eerste pijler pensioenfonds. De VRT heeft gebruikgemaakt van de vrijstelling die de wet van 2006 biedt aan overheidsbedrijven om buiten het toezicht van de CBFA te komen en de omvorming tot OFP niet door te voeren. Vooraleer deze beslissing te nemen werd overleg gepleegd met de toenmalige minister van Begroting Dirk Van Mechelen, en het bleek voor de Vlaamse overheid niet mogelijk om een herstelplan in te dienen opdat het fonds op korte termijn volledig zou gefinancierd zijn. Eind 2009 beliep de financieringsgraad 42 percent, of een tekort van 490 miljoen euro, zelfs als men rekent met verouderde sterftecijfers.

Het pensioenfonds wordt gestijfd door drie bronnen: persoonlijke bijdragen van de medewerkers, een patronale bijdrage door de VRT en een dotatie van de Vlaamse Regering. De oprichting van het fonds vindt zijn oorsprong in het Maxidecreet van 1997 die de toenmalige BRTN omvormde tot nv van publiek recht en die besliste tot het uitdoven van de statutaire tewerkstelling. Daarom voorziet het Maxidecreet dat de Vlaamse overheid de pensioenverplichtingen van de statutaire medewerkers zou aanzuiveren. Men ging er op grond van een OMOB-studie van uit dat gedurende 30 jaar de Vlaamse overheid 19,2 miljoen euro zou moeten storten, naast de persoonlijke en patronale bijdragen, en dat het fonds een gemiddeld rendement moest halen van 8 percent.

Dat laatste is in elk geval niet meer haalbaar. Daarom pleit de VRT voor een geactualiseerde studie. Het is immers duidelijk dat de verantwoordelijkheid wordt gedeeld door de Vlaamse overheid en de VRT.

De heer Luc Van den Brande: Volledige transparantie is een evidente vraag. Hoewel 2009 het eigenlijke onderwerp van de vergadering vormt, verloopt de evolutie continu en raakt

een en ander aan de aan de gang zijnde voorbereiding van de nieuwe beheersovereenkomst, waarin ook de commissie zal betrokken worden.

Dat de VRT in de toekomst met andere mediaspelers zal samenwerken, is onvermijdelijk. Dit zal zeker het geval zijn voor de aspecten van archivering en voor technologische ontwikkelingen.

Wat het financiële aspect betreft, gaf de raad van bestuur aan het interne auditcomité de opdracht om een aantal bijkomende doorlichtingen uit te voeren, zoals over de line extensions.

3. Bijkomende vragen van de commissieleden en antwoord van de VRT

De heer Carl Decaluwe: Ik waardeer de gedetailleerde antwoorden die de commissie op deze wijze nooit eerder kreeg. Het ontbrekende evenwicht tussen inkomsten en personeelsuitgaven blijft hét probleem voor de toekomst. Dit probleem, samen met de problematiek van gebouw en infrastructuur, zal meer en meer de output overschaduwden. De financiële toekomst van de openbare omroep blijft problematisch als men niet een paar tandjes bij steekt.

Het is goed dat men eindelijk de achteruitgang van MNM toegeeft, maar het blijft storend dat de zender nog steeds bijzonder dure reclamespots maakt. Van Klara worden meer inspanningen gevraagd, ook al zit het dichterbij de publieke opdracht. Waarom niet bepaalde frequenties verkopen, nu ze nog iets waard zijn? De VRT moet in dat verband ook de juiste keuzes maken rekening houdend met de technologische evolutie.

Niet alle middelen voor innovatie zijn uitgeput. Hoe komt dat? En zullen de overblijvende 12 miljoen euro aan DIVA-middelen ingezet worden voor versnelde digitalisering?

Woestijnvis komt niet voor in de cijfers inzake de facilitaire toelevering. Dat is wel vreemd voor een productiehuis dat zo nauw samenwerkt met de VRT.

Dat de verkoop van radioreclame achteruitgaat en de ruil erop vooruit, is een duidelijk teken dat het knipperlichtmodel moet herbekeken worden.

Als antwoord op een interpellatie over het pensioenfonds stelde de minister nog op 27 april 2010 dat er niets aan de hand was. Toch blijkt er nu op middellange termijn een probleem te zijn. Moet geen groeipad in de volgende beheersovereenkomst ingeschreven worden om de dekkinggraad te verhogen? De CD&V-fractie vindt een dekkinggraad van 42 procent in elk geval te laag.

Op welke wijze werd de ENA-studie georganiseerd? Wat werd er precies gemeten? Werd rekening gehouden met de impact van spectaculaire gebeurtenissen? Was er ook daarbuiten voldoende variatie? Kan de commissie over die studie beschikken?

De heer Wim Wienen: Ik dank de VRT uitdrukkelijk voor de transparante informatie. Zij toont wel dat de financiële situatie nog erger is dan gedacht. De toestand van het pensioenfonds is zonder meer rampzalig en op de renovatiekosten van het omroepgebouw heeft men geen zicht. Misschien legt men deze openheid aan de dag om extra inspanningen van de overheid te verkrijgen? Welke oplossingen verwacht men precies?

Hoe wordt de digitalisering van nieuwsuitzendingen buiten DIVA gefinancierd? Line extensions spelen blijkbaar een belangrijke rol in de uitvoering van de openbare opdracht, maar dat betekent niet dat ze een vrijbrief moeten krijgen. Dat men van gemeenten substantiële bedragen vraagt voor een evenement, is reeds op het randje.

Inzake de opportuniteit van de samenwerking met externe productiehuisen stelt zich de vraag of de VRT in de toekomst nog exclusieve contracten wil afsluiten.

De heer Bart Tommelein: De aangeboden informatie is erg nuttig voor zowel de evaluatie van de aflopende als de voorbereiding van de nieuwe beheersovereenkomst.

De sterke daling van het marktaandeel van MNM wordt aangevoerd als verklaring voor de daling van de reclame-inkomsten. De daling is dermate dat ze in belangrijke mate verantwoordelijk is voor het aanspringen van het knipperlicht en de eraan gekoppelde extra financiering door de Vlaamse overheid. Is dat wel een verantwoord systeem?

Hoe komt het dat de VRT onvoldoende gegevens aan de VRM verstrekke? Zal dat in de toekomst wel adequaat gebeuren?

Sportrechten vormen nog altijd een belangrijk deel van de voorraden. Er zijn geen indicaties dat men dit in het kader van de besparingen wenst af te bouwen. Anno 2010 biedt de VRT nog steeds op sportmanifestaties die perfect door andere zenders kunnen gebracht worden. Het is tijd om een en ander bij te sturen. Een aparte sportzender lijkt in elk geval onbetaalbaar en onverantwoord.

De heer Wilfried Vandaele: Ik dank de VRT voor de uitvoerige antwoorden op de vragen van de commissie. Het is duidelijk dat de VRT een zware financiële opdracht wacht. De nieuwe benadering van de VRT biedt in elk geval de mogelijkheid om een en ander in alle openheid met de commissie te bespreken.

De heer Jurgen Verstrepen: Ik erken dat de gedetailleerde cijfers inzicht geven in een aantal knelpunten. Om te beginnen is er Klara dat met erg veel middelen een te klein bereik haalt. Vervolgens zijn er de dalende resultaten van MNM, waarvan de oprichting uit Donna bovendien een pak geld kostte. Falende producten worden afgewenteld op de overheid, besluit het lid. Volgens hem heeft de VRT bijkomende argumenten aangebracht om een puur commercieel product als MNM te verkopen. Een groot deel van de doelgroep wordt trouwens al bereikt door Radio 2 en Studio Brussel.

Zijn de Nederlandse omroepen geïnteresseerd in een verdiepte samenwerking met de VRT? Graag ook meer toelichting bij de analyse van het buitenlands nieuws door de ENA-studie. Welke plaats heeft het Europese nieuws daarin? Ontwikkelt de openbare omroep een strategie ten aanzien van EU-berichtgeving?

De heer Bart Caron: Ik stel tot mijn spijt vast dat de VRT de komende jaren niet ambitieus zal kunnen zijn. Alleen de kosten voor archivering, gebouwen en pensioenen zullen al erg zwaar wegen. Ik maak me dus ernstig zorgen over de kwaliteit en diversiteit van het programma-aanbod.

Als men radio louter kwantitatief benadert, moet men Klara inderdaad opdoeken. Maar de VRT heeft ook een educatieve opdracht. Ook de zin van een zender als MNM mag men niet louter vanuit reclameperspectief bekijken. De financiering van de omroep is een andere discussie.

Wat is de huidige relatie tussen VRT en de VRM. Is zij normaal of gespannen?

De heer Philippe De Coene: De cijfers van de inkomsten uit radioreclame wijzen er niet op dat de inkomsten kunstmatig laag gehouden zijn opdat het compensatiemechanisme van het knipperlichtenmodel in werking zou treden. Ik heb dus geen twijfels bij de toepassing ervan, maar wel twijfels bij het principe van het knipperlichtenmodel. Ik heb de indruk dat de VRT zichzelf en haar donateur daardoor verdooft. Voor een adverteerder is radio zelden het belangrijkste medium. Het is meestal een tactisch medium, terwijl andere

media – bijvoorbeeld televisie – strategische media zijn. In een volatiele markt heeft dit voor gevolg dat, als reclamebestedingen onder druk staan door minder gunstige bedrijfsresultaten, het medium radio als eerste in de klappen deelt. Het is dus gevaarlijk om de inkomsten als radioreclame in een meerjarige financiële prognose als wezenlijke bron van inkomsten voor de VRT te programmeren.

De knipperlichtenprocedure treedt in werking op basis van het saldo van de reclame-inkomsten en niet op basis van de inkomsten van één bepaalde zender. Als MNM niet meer tot publieke opdracht zou horen, is het niet zeker dat de reclamebestedingen voor die zender automatisch zouden overgeheveld worden naar de andere VRT-zenders. Het zou dus tot gevolg kunnen hebben dat het saldo van de radio-inkomsten nog meer daalt en de overheid sneller moet bijpassen.

Publieksbereik is een belangrijk aspect van een publieke opdracht. MNM zendt nieuws of afgeleiden van het nieuwsbulletin uit en bereikt zo een publiek. Het zou kunnen dat het bereik kleiner is dan dat van Donna, maar door de zender af te schaffen, zal het allicht nog kleiner worden. In het debat over het voortbestaan van MNM moet dus ook rekening gehouden worden met de zorg om een gediversifieerd en moeilijk bereikbaar publiek te bereiken. De doelstellingen van een publieke opdracht en het al dan niet terugplooiën op de corebusiness, houden verband met de opportuniteit van de financiering. Het debat moet ruimer zijn.

De heer Wilfried Vandaele: De heer De Coene houdt in zijn scenario over de eventuele afschaffing van MNM enkel rekening met de dalende reclame-inkomsten en niet met de dalende uitgaven. Een opgedoekte zender kost immers geen geld meer. Beide aspecten moeten bekeken worden.

De heer Carl Decaluwe: Hoe schat de VRT de evolutie van de radio-inkomsten zelf in? Dat heeft immers belang voor de nieuwe beheersovereenkomst en de nieuwe businessmodellen.

De heer Bart Tommelein: Ik verwijst naar een uitspraak van de heer Wijnants van een jaar geleden. De verhouding van de radioreclame ten opzichte van de totale reclame-inkomsten is in Vlaanderen vrij hoog in vergelijking met andere landen. Heeft de heer Wijnants nog steeds de indruk dat de reclame-inkomsten niet onder druk zullen komen te staan?

Mevrouw Sandra De Preter: Het onevenwicht tussen kosten en inkomsten is inderdaad een voortdurende zorg. De problemen met het pensioenfonds zijn niet nieuw. Het is allerm minst de bedoeling de verantwoordelijkheid bij de Vlaamse overheid te leggen maar als de problemen niet bovenkomen, kunnen ze niet besproken worden. Het komt erop aan samen te beslissen en samen de verantwoordelijkheid te nemen. Uiteraard heeft de VRT ook een verantwoordelijkheid, maar kan het niet alleen.

De toekomst van MNM hoort thuis in het debat over de beheersovereenkomst. Persoonlijk denk ik dat als de VRT een breed publiek moet bereiken, een zender als MNM erbij hoort. De zender bereikt immers 600.000 jongeren en minder-opgeleide mensen. Zonder MNM wordt de VRT nog meer een omroep voor hoger opgeleide mannelijke luisteraars.

De reclame-inkomsten dalen inderdaad met 22 percent. MNM haalt 2,5 miljoen euro minder binnen, de helft daarvan is te wijten aan de markt. De markt daalt immers met 10 percent. De impact van de daling van het marktaandeel MNM is dus 1,2 miljoen euro. MNM gaat achteruit, maar dat was ook het geval met Donna. In 2010 is het marktaandeel gestabiliseerd. Een daling van bereik heeft met vertraging effect op de reclame-investeringen. Dat effect is vermeerderd door de effecten van de crisis. De ruilcontracten en de radioreclame zijn geen communicerende vaten. Het volstaat na te gaan met wie de ruilcontracten gesloten zijn om dat duidelijk te maken. Die productiehuisen of andere mediahuisen investeren immers niet contant in radioreclame.

De heer Carl Decaluwe: Ik wil dat best geloven, maar cijfers zonder uitleg volstaan daar niet voor.

Mevrouw Sandra De Preter: Ik wijs er graag op dat de types van ruil duidelijk aangeduid zijn. Dat maakt een cijferdiscussie mogelijk. Het grootste deel zijn ruilcontracten met mediahuizen. Mediahuizen maken hun planning op basis van dergelijke ruilovereenkomsten. Het is niet omdat die contracten stopgezet worden, dat er contant geld vrijkomt. De VRT kent niet alle overeenkomsten, maar gezien de aard ervan is het een illusie dat de stopzetting ervan zou leiden tot investeringen in de VAR.

De heer Jurgen Verstrepen: Ik heb toch mijn twijfels over de bewering dat de neergang van de reclame-inkomsten ingezet was voor de omvorming tot MNM. Bij de laatste CIM-meting steeg het marktaandeel van Donna. De radiocijfers lopen altijd wat achter. Het management heeft dus vooraf een beslissing genomen en getracht die te koppelen aan de teruggang van Donna. Dat stond trouwens ook verkeerd in een verslag van vorig jaar. Het MNM-verhaal faalt. Donna had zich immers reeds hersteld. Het was een foute beslissing, onder meer van de VAR, om MNM te positioneren als concurrent van een groeiend Q-music. Het probleem is dat de voorgangers van mevrouw De Preter het toekomstige succes van MNM gebruikt hebben om de meerkost ervan te rechtvaardigen. Nu blijkt het geen succes te zijn.

Mevrouw Sandra De Preter: Ik wil deze bewering gerust natrekken, maar in mijn geest leeft een ander verhaal. Dergelijke evoluties moeten trouwens op langere termijn bekeken worden. De CIM-steekproeven kunnen ook fluctuaties vertonen. Donna stond al langer onder druk. Niets wees op een structurele heropleving. De discussie over MNM zal intern nog grondig gevoerd worden.

Het tekort aan informatie voor de VRM was een menselijke fout. In ieder geval is het niet het gevolg van een slechte relatie tussen de VRM en de VRT.

Het beleid inzake sportrechten zal ook uitgetekend worden in de beheersovereenkomst. Sport blijft belangrijk, maar de budgettaire realiteit van de VRT zal keuzes noodzakelijk maken. Als de VRT bepaalde sporten niet langer verslaat, zal niemand anders het doen, zeker niet in open net. Een coherent beleid is dus nodig.

De heer Willy Wijnants: Ik verwijs naar het jaarverslag van de VRT waarin al een aantal jaren sprake is van de pensioenproblemen. Het is inderdaad nodig in de volgende beheersovereenkomst een groeipad in de dekkingsgraad te brengen. Een belangrijke reden waarom niet alle middelen voor innovatie gebruikt zijn, is dat de afdeling Innovatie onderbezet is.

Het is zeker niet de bedoeling de reserves van DIVA bij de andere middelen te voegen. Er is trouwens een apart reservefonds gecreëerd voor digitale initiatieven. De relatie met de VRM is goed. Er was gewoon een communicatiestoornis over één punt van MNM.

Het aandeel van de radio in de reclamemarkt is inderdaad hoog ten opzichte van andere Europese landen. De radioreclame is inderdaad zwaar onder druk komen te staan in 2009, vooral omdat het inderdaad een tactisch medium is. De VRT maakt zich sterk dat de radioreclame zal heropleven als de economische crisis weggeëbd is. De eerste signalen die daarop wijzen, zijn trouwens al duidelijk. De VRT wil het aandeel van de radioreclame op het niveau van voor de economische crisis houden.

De heer Carl Decaluwe: De reserves voor DIVA zijn afkomstig uit de verkoop van het zenderpark. De besteding ervan is aan voorwaarden gebonden, onder meer gezien de ESR-conformiteit. Wat kan er nog mee gebeuren, naast digitalisering? De beschikbare 12 miljoen euro zal niet gebruikt zijn tegen het einde van de beheersovereenkomst. Het lid

pleit ervoor ook in de nieuwe beheersovereenkomst de middelen te bestemmen voor de digitale archivering.

De heer Willy Wijnants: De opbrengsten uit de verkoop van activa moeten opnieuw geïnvesteerd worden in activa. Het archief wordt als dusdanig beschouwd. Het zou kunnen dat deze mogelijkheid ook geldt voor andere digitale initiatieven. Tot nog toe zijn de middelen gereserveerd voor DIVA.

De heer Carl Decaluwe: Ik ken geen enkele internationale studie die de radioreclame-inkomsten opnieuw op het niveau plaatst van voor de economische crisis. Alle studies wijzen er integendeel op dat de reclame zich zal concentreren op het internet.

De heer Philippe De Coene: Ik stel voor om deskundigen over de radioreclame te horen bij de bespreking van de nieuwe beheersovereenkomst.

De heer Luc Van den Brande: Ik geloof dat het de plicht van de VRT is om voldoende duidelijk te zijn, maar niemand mag lijden onder de gevraagde transparantie.

Een openbare omroep moet een inclusief beleid voeren. Het heeft geen zin een zender als MNM te vergelijken met Klara. Het hoort tot de opdracht van een openbare omroep om diverse doelgroepen te bereiken. De kwantiteit is minder relevant. Zo zijn investeringen in onderwijs en geneeskundige zorgen nooit te hoog, maar ze moeten beheersbaar blijven. Ook de openbare omroep moet zijn opdracht zo goed mogelijk vervullen, maar de kosten moeten beheersbaar blijven.

In zover de eigenaars van de ENA-studie hiermee instemmen, kunnen de resultaten bekend worden gemaakt. Natuurlijk moeten de resultaten in de juiste context geplaatst worden. Toen ik aantrad als voorzitter van de raad van bestuur, was het voor mij duidelijk dat de verantwoordelijkheden helder omschreven moesten worden. De regering is initiator en motor van het beleid. Zij staat onder controle en sturing van het Vlaams Parlement. Noch regering, noch parlement zijn controleurs van de VRT, maar wel de makers van het VRT-beleid. Het is aan de raad van bestuur om de strategische lijnen uit te zetten en aan de dagelijkse leiding om de operationele verantwoordelijkheid te nemen. Zo zal de raad van bestuur in december de plaats en de toekomst van MNM evalueren. De VRT moet de minister zo volledig mogelijk inlichten. De minister beslist welke informatie doorstroomt naar het parlement.

De knipperlichtenprocedure doet me denken aan artikel 9 van de wet op de Ziekteverzekering van 1963 waarbij alle tekorten van de toenmalige OCMW-ziekenhuizen door het stelsel bijgepast werden. De knipperlichtenprocedure zal herbekeken worden bij de nieuwe beheersovereenkomst.

Philippe DE COENE,
voorzitter

Johan VERSTREKEN
Bart CARON,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AM-band	amplitudemodulatie
Barter deals	ruilverdragen
BRTN	Belgische Radio- en Televisieomroep Nederlandstalige Uitzendingen
BVN	Het Beste van Vlaanderen en Nederland
CBFA	Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen
CIM	Centrum voor Informatie over de Media
DAB	Digital Audio Broadcasting
EBU	European Broadcasting Union
DAT	Digital Audio Tape
DIVA	Digitaliseringsproject van het VRT-archief
DVBT	Digital Video Broadcasting Terrestrial
ENA	Elektronische nieuwsarchief
ESR	Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen
fte	fulltime-equivalent
HDTV	Hogedefinitietelevisie
IFRS	International Financial Reporting Standards
ICT	informatie- en communicatietechnologie
KHZ	Kilohertz
MMG	Multi Media Groep
MNM	Vlaamse radiozender MNM
OFP	Organisme voor de financiering van de pensioenen
OMOB	Onderlinge Maatschappij der Openbare Besturen
PMV	Participatiemaatschappij Vlaanderen
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
VAF	Vlaams Audiovisueel Fonds
VAR	Vlaamse Audiovisuele Regie
VLAPO	Vlaamse Podiumartiesten
VPRO	Vrijzinnig Protestantse Radio Omroep
VRM	Vlaamse Regulator voor de Media
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie